

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย :

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

- (1) สิ่งที่คุณคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในชั้นเรียน
 - นักเรียนมีระเบียบวินัยรู้จักเก็บของใช้ส่วนตัวของตัวเองให้เรียบร้อย
- (2) สิ่งที่เป็นจริงที่จะเกิดขึ้นเป็นอย่างไร
 - นักเรียนไม่รู้จักรักษาและเก็บของใช้ส่วนตัวของตัวเองให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นถอดถุงเท้าเรียราด ถอดรองเท้าเรียราด
- (3) ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริง
 - เด็กไม่เคยได้รับการปลูกฝังและไม่ได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับการรักษาของใช้ของตัวเองมาก่อน
- (4) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ (3)
 - ครูต้องคอยฝึกฝน สอนให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กให้รู้จักรักษาระเบียบวินัยในตนเอง
- (5) ประเด็นที่ต้องการทำวิจัยหรือแก้ปัญหา
 - นักเรียนถอดถุงเท้าไม่เป็นระเบียบ ถอดทิ้งเรียราด
- (6) วิธีการหรือแนวทางเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา
 - นำนิทานเรื่อง ถุงเท้าร้องไห้ มาเล่าและปรับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะด้านการรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเอง
- (7) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นหากมีการแก้ไขด้วยการวิจัย
 - นักเรียนจะมีระเบียบวินัยรักษาของใช้ของตัวเองเพื่อพัฒนาให้ นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย

การใช้นิทานส่งเสริมระเบียบวินัย พัฒนาทักษะด้านการรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเอง ของนักเรียน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลศรีเมืองชุม ซึ่งหวังอยากให้เด็กนักเรียนมีระเบียบวินัยรู้จักรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเองให้มีระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้พัฒนาการทางด้านทักษะการรักษาของใช้ของตนเองให้มีระเบียบวินัยได้อย่างสมบูรณ์ตามวัย จากปัญหาที่พบว่านักเรียนไม่รักษาของใช้ส่วนตัวของตนเอง และพบเจอของใช้ส่วนตัวของนักเรียนเรียราดทุกวัน ได้สังเกตพฤติกรรมการเก็บรักษาของใช้ส่วนตัวของนักเรียนจะพบว่า พอมาถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กจะถอดรองเท้าทิ้งไว้หน้าประตู แล้วถอดถุงเท้าออกทันที พอเดินเข้าไปในห้องเรียนก็จะไม่วางกระเป๋าตรงชั้นวางของตัวเอง ครูต้องคอยบอกและเตือนเด็กทุกครั้ง หากไม่กล่าวตักเตือนเด็กก็จะไม่ทำ เมื่อครูพบพฤติกรรมนี้จึงหาวิธีการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กับนักเรียน รักความเป็นระเบียบวินัย รักษาของใช้ของตนเอง ครุจึงนำนิทานเรื่อง ถุงเท้าร้องไห้ มาเล่าและปรับพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาของใช้ส่วนตัวของนักเรียนให้มีระเบียบวินัยให้กับนักเรียน โดยการจัดทำการวิจัย เพื่อให้เด็กนักเรียนมีระเบียบวินัยรักษาของใช้ส่วนตัวของตัวเองให้ดีขึ้น เพื่อพัฒนาการทางด้านการอยู่ร่วมกับสังคมให้แก่เด็กอย่างเหมาะสมตามวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อใช้นิทานในการพัฒนาทักษะพฤติกรรมด้านการรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเอง โดย ผ่านกิจกรรมการเล่านิทาน

สมมุติฐานการวิจัย

การใช้นิทานส่งเสริมระเบียบวินัย ทำให้มีการพัฒนาทักษะด้านการรักษาของใช้ส่วนตัวของนักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลศรีเมืองชุม นั้น ให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น หลังจากได้ฟังนิทานส่งเสริมระเบียบวินัยทำให้นักเรียน รู้จักเก็บข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยได้เหมาะสมตามวัย

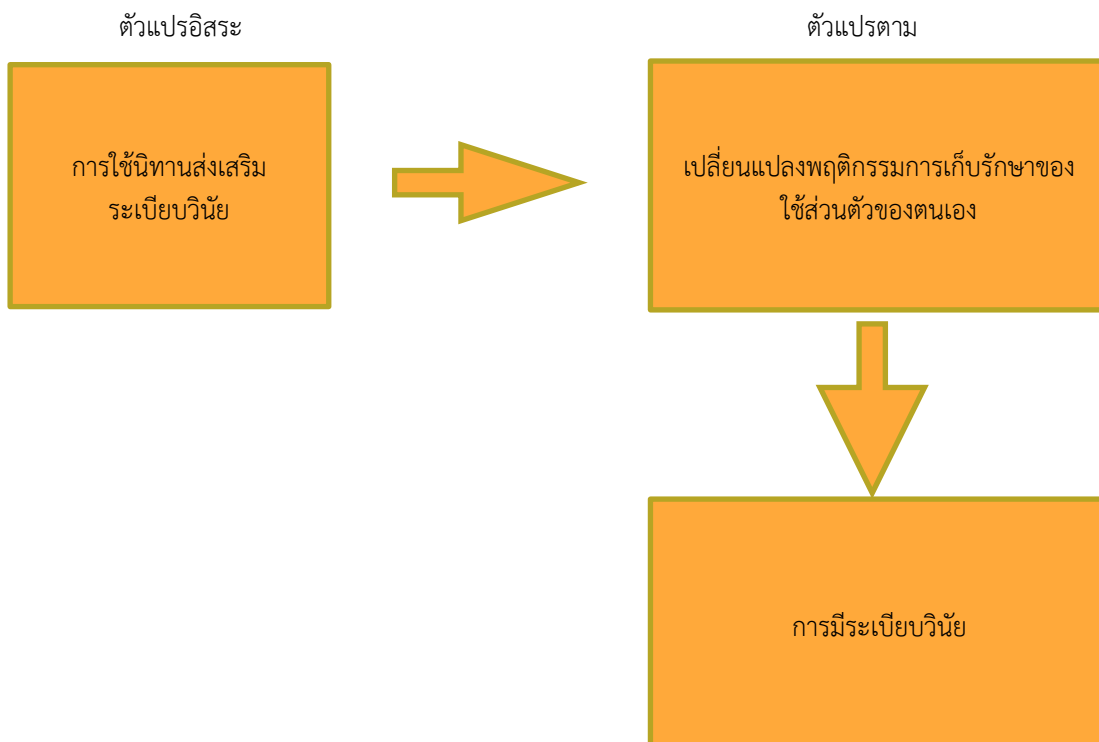
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

- นักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลศรีเมืองชุม หมายถึง นักเรียน ชั้นอนุบาล 2 ห้อง 3 ขวบ จำนวน 20 คน เป็นชาย 12 คน หญิง 8 คน
- นิทาน หมายถึง สิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก มีภาพและภาษาปรากฏอยู่บนหนังสือ
- ระเบียบวินัย หมายถึง พฤติกรรมในการเก็บของใช้ส่วนตัวของตนเองเข้าที่ เช่น ถอดถุงเท้า เก็บกระเป๋า ถอดถุงเท้า เก็บของเล่น เก็บผ้าเช็ดหน้า

ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรอิสระ การเล่านิทานส่งเสริมระเบียบวินัย
- ตัวแปรตาม เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเก็บรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเอง

กรอบแนวคิด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้นิทานที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมกรเก็บรักษาของใช้ส่วนตัวของตนเอง
2. ทำให้ทราบพฤติกรรมกรเก็บของใช้ส่วนตัวของตนเอง ก่อน - หลัง การใช้นิทานส่งเสริมระเบียบวินัย
3. ทำให้ผู้สอนชั้นเรียนอื่นมีเครื่องมือในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพิ่มขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

- 1.1 ความหมายของนิทาน
- 1.2 รูปแบบของนิทาน
- 1.3 ลักษณะของนิทานที่เหมาะสมกับเด็ก
- 1.4 รูปแบบการเล่านิทาน
- 1.5 เทคนิคการเล่านิทาน
- 1.6 องค์ประกอบในการเล่านิทาน
- 1.7 คุณและประโยชน์ของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน
- 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการเล่านิทาน

2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย

- 2.1 ความหมายของความมีระเบียบวินัย
- 2.2 ประเภทของความมีระเบียบวินัย
- 2.3 พฤติกรรมของผู้มีความมีระเบียบวินัย
- 2.4 แนวทางการสร้างวินัย
- 2.5 องค์ประกอบในการเสริมสร้างวินัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วินัยในตนเอง

- 3.1 ความหมายของวินัยในตนเอง
- 3.2 ความสำคัญและคุณค่าของวินัยในตนเอง
- 3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้วินัยในตนเอง
- 3.4 คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง
- 3.5 การส่งเสริมการรับรู้วินัยในตนเอง
- 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

1.1 ความหมายของนิทาน

ทรงพร สุทธิธรรม (2535 : 56) กล่าวว่า นิทานหมายถึงเรื่องราวที่เล่าต่อกันมา หรือแต่งขึ้นโดยมีจุดประสงค์แก่เด็ก เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคม

ไพพรรณ อินทนิล (2534 : 14) ได้ให้ความหมายว่า เป็นเรื่องที่สามารถเล่าได้มีพล็อตเรื่อง มีจินตนาการ มีการเคลื่อนไหว มีสีสัน

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2535 : 26) กล่าวว่า นิทานหมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยอิงความจริงหรือจินตนาการ มีวัตถุประสงค์ให้เกิดความสนุกสนานและแฝงความคิดสอนใจ เพื่อให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้จากเนื้อเรื่องในนิทาน

เกริก ยूनพันธ์ (2539 :8) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่ สมัยโบราณเป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกคติสอนใจลงไป

ศุภรัถย์ ภริมย์รัก (2540 : 45) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องราวต่างๆ ไปที่เล่าสืบต่อกันมาโดยมีจุดประสงค์เพื่อสืบทอดประสบการณ์ ความรู้ ความคิด หรือค่านิยมบางอย่างให้กับผู้ฟังพร้อมทั้งสอดแทรกความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542 : 48) สรุปความหมายของนิทานไว้ว่า

1. เป็นเรื่องที่ผูกขึ้น
2. เป็นเรื่องเล่าที่ไขว่จากเป็นสื่อในการถ่ายทอด หรือเขียนทำนองการเล่าด้วยปากเปล่า
3. เป็นบทประพันธ์ที่มีลีลาการเล่าแบบเป็นกันเองทำนองการเล่าด้วยวาจา
4. เป็นเรื่องเล่าที่มีจุดประสงค์หลักเพื่อความบันเทิงใจและมีสิ่งสอนใจเป็นจุดประสงค์รอง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545 : 70) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานคือเรื่องที่เล่ากันมาแต่โบราณและมีอิทธิพลต่าง ๆ นานา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า นิทาน เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ความสนุกสนาน แต่ก็แฝงไว้ด้วยคติเตือนใจ มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ

1.2 รูปแบบของนิทาน

รัฐจวน อีทรกำแหง (2523 : 97 - 99) จำแนกนิทานออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1. นิทาน ปรัมปรา เป็นเรื่องสมมุติที่ค่อนข้างยาว ซับซ้อน กำหนดตัวบุคคล เวลา และสถานที่แน่นอนไม่ได้ แสดงอิทธิฤทธิ์ แฝงคุณธรรม
2. นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องเหตุการณ์เดียวและมีเรื่องของความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หรืออาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษประจำชาติ
3. เทพนิยาย คือนิทานที่มีนางฟ้า เทวดา เป็นตัวสำคัญ
4. นิทานเกี่ยวกับสัตว์ คือ นิทานที่สัตว์พูดได้ มีการคิดหรือกระทำอย่างมนุษย์
5. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้นๆ ที่แสดงถึงความโง่เขลา ไหวพริบ ปฏิภาณ หรือการผจญภัยที่ผิดธรรมดา

ไพพรรณ อินทนิล (2534 : 27 - 28) ได้แบ่งนิทานตามรูปแบบ (Form) ได้ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา หรือเทพนิยาย (Fairy Tale) มักจะกำหนดสถานที่ที่เลื่อนลอยไม่แน่ชัด
2. นิทานท้องถิ่น (Legend) หรือเรียกว่า “ตำนาน” มักเป็นเรื่องขนาดสั้นเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเรื่องพิศดาร แต่เชื่อว่าเกิดขึ้นจริง
3. เทพนิยาย (Myth) ตัวบุคคลในเรื่องมักจะเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ เป็นต้น
4. นิยายเรื่องสัตว์ (Animal Tale) แต่มีความประพฤติเช่นเดียวกับคน
5. นิทานตลกขบขัน (Tale) เป็นเรื่องสั้นๆ เนื้อหาจุดสำคัญอยู่ที่เรื่องไม่น่าเป็นไปได้ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของแต่ละคน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้นิทานที่ส่งเสริมระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว ซึ่งช่วยส่งเสริมความมีระเบียบให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง นิทานที่นำมาเล่าสามารถสร้างความสนใจผู้เรียนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสนใจในนิทานเกิดการเลียนแบบท่าทางและพฤติกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

1.3 ลักษณะของนิทานที่เหมาะสมกับเด็ก

ลักษณะของนิทานที่มีความเหมาะสมกับการนำมาเล่าให้เด็กฟัง รัชนี ศรีไพรวรรณ (2516 : 37 - 41) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นเรื่องราวที่ให้ความสนุกสนาน ฟังแล้วมีความสุข ไม่เป็นเรื่องราวโศกเศร้าเกินไป
2. เป็น เรื่องที่ไม่ยากเกินไป ถ้าเป็นเรื่องยาวควรเป็นเรื่องที่สามารถเล่าเป็นตอนๆ ได้
3. มีตัวละคร ในนิทานไม่มากเกินไป และควรมีชื่อที่จำง่าย ๆ เพื่อเด็กจะได้เข้าใจและจำ ได้
4. เป็น เรื่องที่ส่งเสริมศีลธรรมอันดีงาม มีแนวคิดคติสอนเด็กทั้งทางด้านจิตใจและการประพฤติปฏิบัติให้เด็กยึดเป็นแบบอย่างที่ดี

ฮัค (Huck, 1979 : 16 - 17) ได้กล่าวถึงการเลือกนิทานสำหรับเด็ก โดยเสนอหลักเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็ก
2. โครงเรื่องมีการวางโครงเรื่องไว้น่าติดตามตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง
3. ฉากของเรื่อง สถานที่ เวลาที่เกิดของเรื่อง จุดเริ่มของเรื่อง เกิดที่ใด เวลาใดการดำเนินเรื่องต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์
4. แก่นของเรื่อง มีจุดเน้นให้เด็กคิด
5. ลักษณะตัวละคร มีลักษณะของผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียง กับเด็ก
6. ลักษณะอื่น ๆ ได้แก่ ให้ความรักและความอบอุ่นแก่เด็กตรงกับ ความสนใจ ความ ต้องการของเด็ก

พรจันทร์ จันทวิมล (2529 : 104) ได้วางหลักเกณฑ์ในการเลือกนิทานว่าควรเป็นเรื่อง ง่ายๆ มีการเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว ตัวละครในนิทานมีลักษณะเด่นที่จำได้ง่าย ใช้ภาษาง่ายๆ และสร้างความรู้สึกความพอใจแก่ผู้ฟัง และจะต้องเป็นเรื่องที่ไม่ยาวจนเกินไป

หลังจากครูเล่านิทานจบ ควรซักถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องในนิทานเพื่อจะได้ทราบว่าเด็กฟังเข้าใจหรือไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงร่วมด้วย เช่น การให้เด็กเล่าซ้ำหรือเล่าเรื่องอื่นๆ ให้ เพื่อนฟังพร้อมกับแสดงบทบาทอย่างตัวละครในนิทาน พยายามนำเรื่องนิทานที่เล่าไปแล้วมาใช้ ให้เกิดประโยชน์ในการสอนภาษา สอนเลขและวิชาอื่นๆ ให้มากที่สุด (รัชนี ศรีไพรวรรณ, 2516 :37-41)

สิ่งสำคัญหลังการเล่านิทานจบ คือ ครูจะต้องดึงจุดสำคัญในนิทานออกมาสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับเด็ก เพื่อย้ำและเน้นให้เข้าใจถึงคุณธรรมหรือสิ่งที่ครูต้องการปลูกฝังในจิตใจเด็กกิจกรรมหลังเล่านิทาน ได้แก่

1. ให้เด็กตอบคำถามครู เพื่อทบทวนเรื่องหรือสิ่งที่ต้องการให้เด็กจำ
2. ให้เด็กลำดับเหตุการณ์ในเรื่องว่าตอนใดมาก่อนมาหลัง
3. ให้ฝึกระบายสี โดยดึงเอาภาพหนึ่งภาพใดในเรื่อง ตอนที่นำเสนอใจออกมาให้เด็กระบายสี
4. ให้เด็กแสดงละครสั้นๆ จากเรื่องที่เล่าโดยใช้คำพูดที่นักเรียนคิดขึ้นเอง

(ทิพย์สุดา นิลสินธพ, 2523 : 80 - 82)

ดังนั้นในการเลือกนิทานสำหรับเด็กจะต้องคำนึงถึง เนื้อเรื่องในนิทานจะต้องมีความสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจ เรื่องจะต้องไม่ยาวเกินไปและไม่มีความซับซ้อน ตัวละครน้อย ทุกเรื่อง จะต้องมีการสอดแทรกข้อคิดหรือคติเตือนใจ และหลังจากการเล่านิทานทุกครั้งควรจะมีการอภิปรายหรือซักถาม

1.4 รูปแบบการเล่านิทาน

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 36-55,112) กล่าวถึงการเล่านิทานมีรูปแบบและกระบวนการ การเล่าหลากหลายแยกลักษณะการเล่าได้ดังนี้

1. การเล่านิทานแบบปากเปล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าเรื่องจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม ตั้งแต่ การเลือก เรื่องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้ฟัง นิทานปากเปล่าเป็นนิทานดึงดูดและเร้าความสนใจของผู้ฟังด้วยน้ำเสียง แววตาและลีลาท่าทางประกอบของผู้เล่าที่สง่าและพอเหมาะพอดี

การเล่านิทานแบบเล่าไปวาดไปเป็นนิทานที่ผู้เล่าจะต้องมีประสบการณ์การเล่านิทานแบบปากเปล่าอยู่ด้วยมากพอสมควรเพราะการเล่านิทานแบบปากเปล่า ยังคงให้ศิลปะการเล่าอย่างมีชั้นเชิงในการเล่าอย่างเดิม แต่จะต้องเพิ่มการวาดรูปในขณะที่เล่าเรื่องราวด้วยรูปที่วาดออกมาอาจจะสอดคล้องกับเรื่องราวหรือบางครั้งเมื่อเล่าเรื่องจบ รูปที่วาดจะไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เล่าเลย คือจะได้ภาพใหม่เกิดขึ้น

2. การเล่านิทานแบบใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบ เป็นนิทานที่เล่าโดยใช้สื่อหรืออุปกรณ์ขณะเล่าเป็นนิทานที่ผู้เล่านิทานจะต้องใช้สื่อที่จัดเตรียมหรือหามา เพื่อประกอบการเล่า เช่น การเล่า นิทานโดยใช้สื่อหนังสือนิทาน นิทานหุ่นนิ้ว นิทานหุ่นมือ นิทานหุ่นเชิด นิทานหุ่นชัก นิทานหุ่นกระบอก นิทานหุ่นกระดาษ นิทานเชือก นิทานผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ เป็นต้น และในขณะที่เล่านิทานนี้ขณะที่เล่าอาจจะมิดนตรีประกอบหรือผู้เล่านิทานหาวีสุดอย่าง ง่ายมาทำเครื่องเคาะกำกับจังหวะเพื่อประกอบการเล่าเพิ่มรสชาติให้สนุกสนานยิ่งขึ้น สื่อนิทานช่วยกระตุ้นเร้าความสนใจของผู้ฟังให้เกิดความสนใจในนิทานมากด้วย ดังนั้นผู้เล่านิทานถ้าเล่านิทาน

ประกอบสื่อผู้เล่าเองจะต้องเตรียมผลิตสื่อจัดหาสื่อให้พร้อม และทดลองการใช้สื่อเพื่อความสะดวกและลงตัวที่สุดในขณะทำการเล่า นิทาน ด้วยสื่อออกจากรูปเล่มนิทานด้วยสื่อที่ตีพิมพ์อย่างง่ายจะต้องพัฒนาปรับปรุงสื่อให้เหมาะสมและ ดียิ่งขึ้น

สมใจ บุญอุรพิทยัญ (2539 : 9-10) กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทานไว้ดังต่อไปนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า
2. การเล่านิทานประกอบภาพวาด
3. การเล่านิทานประกอบภาพ
4. การเล่านิทานประกอบเส้นเชือก
5. การเล่านิทานประกอบหุ่นประดิษฐ์
6. การเล่านิทานประกอบหุ่นแปะ
7. การเล่านิทานประกอบการใช้ผ้าเช็ดหน้า
8. การเล่านิทานประกอบกรรียงเพลง

กลุยา ตันติผลาชีวะ (2541 : 12-14) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเล่านิทานไว้ดังต่อไปนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่าที่อาศัยเพียงคำพูดและน้ำเสียงการเล่าไม่มีการ ใช้สื่อประกอบการเล่า นอก จากน้ำเสียงและจังหวะการพูดที่สูงต่ำเร้าใจผู้ฟังตามเนื้อเรื่องที่น่าเสนอ การเล่าวิธีนี้ต้องใช้ศิลปะการพูด และการเล่าที่จูงใจมาก การ เล่าไม่ควรนานเกิน 15 นาที

2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้เป็นการเล่าที่มีชีวิตชีวาว่าการเล่าปากเปล่าเพราะเด็ก สามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามท่าทางของผู้เล่าและสนุกมากขึ้นเพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่ เล่าท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่าแสดงร่วมกับเด็ก ได้แก่การทำหน้าตา และแสดงท่าทาง กาย หรือการ เล่นนิ้วมือประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ประกอบการเล่านิทานมีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจาก หนังสือภาพ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือ ภาพฉาย การมีภาพสวย ๆ มาประกอบการเล่านิทานจะจูงใจเด็กและสร้าง จินตนาการอันบรรเจิด ใหญ่โตมากโดยเฉพาะภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวไปแต่ละลำดับภาพ จะจูงใจทำให้เด็กได้ติดตาม เรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้า ผู้เล่ากระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น และร่วมสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4. การเล่าประกอบเสียงได้แก่เสียงดนตรีแถบบันทึกลีลาต่าง ๆ สามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์ เพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว อยากรู้อยากติดตามประกอบในการเล่า เช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่ง ผู้เล่าอาจชักชวนให้เด็กที่ ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่ง ฉีก ฉีก ปืน ๆ ประกอบการเล่า ซึ่งอาจทำให้บรรยากาศการฟังสนุกสนานไปอีก แบบหนึ่ง

1.5 เทคนิคการเล่านิทาน (ไพพรรณ อินทนิล, 2546 : 148)

1. พิจารณาเลือกหนังสือเหมาะสมแก่ผู้ฟัง
2. ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามตัวหนังสือ จินตนาการจากการอ่านและฟังแตกต่างกัน ผู้เล่าควรเข้าใจเรื่องทั้งหมดแล้วนำมาเรียบเรียงเล่าด้วยภาษาพูดของตนเองจะเกิดความมั่นใจเล่าได้คล่องแคล่วกว่าสำนวนการเขียน
3. การเล่านิทานมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นเด็ก ๆ ให้เกิดความสนใจ แล้วไปติดตามอ่านต่อไป เป็นการส่งเสริมการ อ่าน ซึ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดควรจัดกิจกรรมแบบนี้เป็นประจำ

ฉะนั้นเทคนิคการเล่านิทานที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ไม่เล่าตอนจบของเรื่องให้ฟัง นอกเสียจากว่านักเล่านิทานบางคนแน่ใจว่า สนุก เร้าใจ หรือน่าสนใจเสียจนกระทั่งถึงฟังตอนจบแล้วก็ยัง อยากรู้อยากติดตามไปอ่าน

1.6 องค์ประกอบในการเล่านิทาน (นิตยา ประพฤติกิจ, 2539 : 166-167)

ความเหมาะสมของเรื่อง ครูจะต้องเข้าใจเด็กอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะวางแผนเล่านิทาน หรืออ่านหนังสือให้เด็กฟัง เพราะครูจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ความ สามารถ ระยะเวลาที่สนใจ และระดับวุฒิภาวะของเด็ก

ความหลากหลายของเรื่อง เด็ก ๆ จะเต็มใจเข้ากลุ่มเพื่อฟังเรื่องจากครูถ้าหากเรื่องนั้นน่าสนใจท้าทายเด็กบางคน ฟังเรื่องเดิมแต่ก็ยังชอบ เพราะหนังสือมีลักษณะหลากหลายรสและให้ความสนุกสนานหลายแบบความยาวของเรื่อง เมื่อเวลาครูเล่า เด็กต้องนั่งฟัง แต่ทั้งนี้เด็กย่อมมีความแตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาหรือสภาพของอากาศ ถ้าหากเด็กอยู่ไม่เป็นที่ ครูควร ให้เด็กคนนั้น มีส่วนร่วมในเรื่องนั้นมากกว่าเดิมหรืออาจตัดตอนหรือเพิ่มเติมสิ่งที่น่าสนใจลงไปได้

อุปกรณ์ ครูควรมีอุปกรณ์ให้เด็กดูประกอบไปด้วย เพราะจะช่วยเพิ่มความสนใจยิ่งขึ้นแต่ครูจะต้องใช้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

การเตรียมตัว ครูจะต้องเตรียมตัวอย่างดีมีวัสดุอุปกรณ์เตรียมไว้ให้พร้อมก่อนเริ่มเรื่องครูจะต้องประเมินกิจกรรมที่ทำไปแล้วคือ ประเมินท่าทางน้ำเสียง สายตาที่จับตามองผู้ฟังการเล่าเรื่อง กับการอ่านหนังสือให้เด็กฟังควรมีปริมาณใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการเล่านิทานครูจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการเล่านิทานเพื่อให้การเล่านิทานได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.7 คุณค่าและประโยชน์ของนิทานที่มีต่อการเรียนการสอน

การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กโดยใช้นิทาน นำไปสู่ประสบการณ์ด้านต่างๆ เพราะการเล่านิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน อารมณ์ให้แก่เด็ก ดังที่ ศิริกาญจน์ โกสุม (2520 : 37 – 39) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานที่มี ต่อการเรียนการสอน คือ

1. ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นมีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะที่ฟังนิทาน เด็กจะได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
2. ทำให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ได้ฟัง เช่น เรื่องนางฟ้า เรื่องสัตว์ ต่างๆ หรือเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติต่างๆ
3. ช่วยให้เด็กได้รู้จักโลกในแง่มุมเล็กๆ น้อยๆ จากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้ตัดสินใจและสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้อง มองโลกในแง่ดี เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต
4. ทำให้เด็กได้พักผ่อน คลายความเคร่งเครียด ได้รับความเพลิดเพลิน ความสดชื่น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 80 – 81) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานที่มีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ช่วยชดเชยประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กในชนบทให้เท่าเทียมเด็กในเมือง เพราะบิดามารดาของเด็กในชนบทไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าในการเล่านิทานให้เด็กฟัง
2. ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ทางความคิด และมีจินตนาการ
3. ฝึกเด็กให้เป็นนักฟังที่ดี เก็บความเรื่องที่ฟังได้ตามสมควรแก่วัย
4. สร้างความเพลิดเพลินให้แก่เด็ก

สุขสมร ประพัฒน์ทอง (2521 : 31 – 36) ที่มีความเห็นว่านิทานเป็นเครื่องมือใช้ กระตุ้น จิตลักษณะด้านพฤติกรรมไม่สัมฤทธิ์ของเด็ก มีคุณสมบัติที่แสดงให้เห็นถึงความมานะ พยายามของตัวเอง และมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาต่างๆ จนสำเร็จ

สมุณา พานิช (2531 : 91-92) กล่าวถึงการเล่านิทานสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กและเตรียมความพร้อมของเด็ก ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก
2. เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความสุข ผ่อนคลาย อารมณ์ความเครียด
3. เพื่อฝึกการฟัง ฝึกสมาธิ เป็นการยืดช่วงความสนใจของเด็กให้มากขึ้น
4. เพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์
5. เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ค่าใหม่และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
6. เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก ที่เหมาะสมกับวัยและทำให้เกิดการปรับตัวที่ดีทำให้เกิด

การปรับตัวที่ดี

7. เพื่อให้เด็กเลียนแบบในสิ่งที่ดี และหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่ดีอย่างง่าย ๆ
8. เพื่อให้เด็กได้แสดงออก กล้าซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
9. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการที่ดี
10. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทางความคิด
11. เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากอ่านหนังสือ
12. เพื่อให้ผู้ใหญ่กับเด็กมีความสนิทสนมกันและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
13. เพื่อให้เด็กรู้จักฟัง และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ผู้ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างง่าย
14. เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับหนังสือในกรณีที่ครูใช้หนังสือประกอบการเล่า
15. เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความพร้อมในการอ่านให้แก่เด็ก
16. เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาโดยใช้เนื้อหาสาระของนิทานบางเรื่อง

สมศักดิ์ ปรีปุระณะ (2540 : 59-62) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่เรียนรู้ สามารถจดจำ กล้าแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกจากนั้นยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก

เช่น ความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น ความสำเร็จ ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการดังกล่าว จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสมปรารถนา และมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นิทานมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็กดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพในการชักจูงให้ผู้เรียนคล้อยตามเป็นตัวละครต้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียนเป็นตัวละครต้นความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

2. เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่างๆ และตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย

3. เป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กนอกจากนี้ แล้วนิทานมีประโยชน์และคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมากนิทานช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และยังปรุงแต่งบุคลิกภาพแก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแบบของตัวละครในนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการให้กว้างไกลและมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลรอบข้าง เป็นเครื่องกระตุ้นนำให้เด็กยอมรับพฤติกรรมต่าง ๆ และเป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า นิทานมีอิทธิพลต่อเด็กมาก นิทานช่วยเพิ่มประสบการณ์แก่เด็ก เสริมสร้างพัฒนาการทางภาษา ความคิดจินตนาการและอารมณ์ตลอดจนสามารถใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความรู้สึกอบอุ่น

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้นิทาน

งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์นสัน และซอลท์ (Johnson and Salt, 1977 : 367 – 379) ได้ศึกษาโดยแบ่ง เด็กออกเป็น 4 กลุ่ม เป็น กลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม ได้รับการเล่านิทานให้ฟังโดยแต่ละกลุ่มหลัง จากได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนา หรือพาไปศึกษานอกสถานที่ หรือแสดงเลียนแบบตัวละคร และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่าการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาท เลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วย จะพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กได้ ฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบหรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จและยังพบว่าเนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องไกลความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กได้ดี กว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องใกล้ชีวิตจริงของเด็ก

คลอร์ และเบรย์ (Clore and Bray, 1978 : 156) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก โดยใช้หุ่นจำลองและการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย จำนวน 62 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่งโดยให้นักเรียนแสดงอุปนิสัยท่าทางให้เหมือนกับตัวละครในนิทานนั้น เมื่อเรียนจบแล้ววัดทัศนคติทันที จากการทดลองพบว่าเด็กชายเหล่านี้มีทัศนคติที่ดีต่อสัตว์ และหลังจากนั้นอีก 6 สัปดาห์ จะทำการวัดอีกครั้ง ผลปรากฏว่าการวัดทัศนคติของเด็กชายทั้งสองโรงเรียนมีความมั่นคง ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงว่านิทานมี ผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติที่มั่นคงของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

สุชาติ โยพิมล (2533 : 60 – 66) ได้ศึกษาความสามารถในการจำแนกพฤติกรรม ด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่านิทาน โดยใช้หุ่นมือและการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุ 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน กลุ่ม ทดลองใช้วิธีเล่านิทาน โดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ กลุ่มควบคุมใช้วิธีการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบมีความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าเด็กที่ได้ฟังการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติและใช้หุ่นมือประกอบมีความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมซื่อสัตย์ได้ใกล้เคียงกัน

ทรงพร สุทธิธรรม (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจ ทัศนะของผู้อื่น ของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายยึดตนเองเป็นศูนย์กลางกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียนโดยกำหนดให้ กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจากผู้ปกครอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน ไม่ได้รับ การจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจากผู้ปกครอง ทดสอบ ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายบุคคลด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นพบว่าเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองไม่ได้จัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึด ตนเองเป็นศูนย์กลางมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นแตกต่างกัน

จันทร์เพ็ญ สุภาพผล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรี และนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟัง นิทานประกอบดนตรีและ นิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงอายุ 5-6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนอนุบาลแพร่ อำเภอแพร่ จังหวัดแพร่จำนวน 30 คน ผลการศึกษา พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริม พฤติกรรมการช่วยเหลือมีพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทาน ประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือมีพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบ ดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ และเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ มีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เนื่อน้อง สนับบุญ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางภาษา ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด ประสพการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกเด็กก็เล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็ก เล่าเรื่องตามรูป จากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1.คะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง กับวิธีการจัดประสพการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่อง ตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อ จากครูมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความ สามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดประสพการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกเด็กเล่าเรื่องตามรูป จากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูป จากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู แยกตามการสอบก่อนและหลังการทดลอง 2.1 ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่มมีพื้นฐานเดิมต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ 2.2 หลังการทดลองเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่มมีคะแนนความสามารถทางภาษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มทดลอง 2 ไม่แตกต่างกันแต่ทั้งกลุ่มทดลอง 1 และ กลุ่ม ทดลอง 2 แตกต่างจากกลุ่มควบคุม 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถทางภาษา ก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดประสพการณ์ เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับ เพื่อนและเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู แยกตามกลุ่มดังนี้ 3.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสพการณ์เล่านิทาน ตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกมีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 3.2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด ประสพการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อนมีคะแนนความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ ทดลอง 3.3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับจากจัดประสพการณ์เล่านิทานตามรูปจากหนังสือเด็กเลือกต่อจากครูมี คะแนนความสามารถทางภาษา หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

สภัก ไหวหากิจ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่า นิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบร่วมมือกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง 5-6 ปี ปีการศึกษา 2543 โรงเรียน อนุบาลเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ ละ 3 วัน วันละ 20 นาที ผลการศึกษ พบว่าเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมมีการรับรู้วินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเกมแบบ ร่วมแต่ไม่แตกต่างกัน

ประไพ แสงดา (2543 : บทคัดย่อ)ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงขึ้นความสามารถด้านการเขียนที่มีระยะเวลาแตกต่างกันกลุ่ม ตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4-5 ปี ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2543 โรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา จำนวน 15 คน ซึ่งได้ รับการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที ผลการศึกษา พบว่าความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงระยะเวลาของการจัดกิจ กรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องมีการ เปลี่ยนแปลงขึ้นความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นตลอดระยะเวลาตั้งแต่สัปดาห์ ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 8

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้นิทานจะเห็นได้ว่านิทานสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก ในด้านต่างๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำวิธีการจัดกิจกรรมโดยใช้บทบาท สมมติประกอบนิทานซึ่งเป็นตัวแบบสิ่งมีชีวิตและนิทานซึ่งเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ มาศึกษาว่าจะส่งผลต่อการรับรู้การรับรู้วินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และการมีเหตุผล ของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นหรือไม่ และการจัดกิจกรรมวิธีใดจะส่งผลต่อการรับรู้ วินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง การมีเหตุผล แตกต่างกันหรือไม่

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่สังคมพึงปรารถนาและควรปลูกฝังแก่เยาวชนเมื่อคนในสังคมมีระเบียบวินัยสังคมย่อมมีความสงบสุข

2.1 ความหมายของความมีระเบียบวินัย

ส่วนอำพร กาทอง (2529 : 7) ให้ความหมายความมีระเบียบวินัยว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้โดย เกติ จากการสำนึกขึ้นมาเอง ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ ตนในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่นโดยไม่ขัดต่อระเบียบ ของสังคมและไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539 : 22) ให้ความหมายของวินัยว่า หมายถึง การฝึกตนการควบคุมตนเอง

หัทธยา สารสิทธิ์ (2541 : 27) ได้ให้ความหมายวินัยไว้ว่า หมายถึง ระเบียบ แบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่กำหนดขึ้น ในสังคมหนึ่งๆ อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคมเพื่อใช้เป็น หลักหรือแนวทางในการปฏิบัติของบุคคลในสังคมให้เกิดความสงบสุข

มอริสัน (Morrison,1995:468 อ้างถึงใน กุลยา ตันดิพลาชิวะ, 2542 : 79) ได้ให้ความหมายของวินัยทางสังคมว่า วินัย คือ ความประพฤติและการปฏิบัติจากการฝึก และปฏิบัติจนเป็น นิสัย เป็นแบบแผนของการแสดงออกต่อไปตลอดชีวิต ในแง่ของการสอนวินัยจะหมายถึงกระบวนการ การช่วยเด็กให้พัฒนาพฤติกรรมที่ดี ด้วยการเรียนรู้ การควบคุม กำกับพฤติกรรมของตนให้เกิด ขึ้นเป็น ของตนเองด้วยตัวเอง และติดตัวไปตลอดชีวิต พ่อแม่คือบุคคลสำคัญที่ต้องแนะนำให้เด็ก ได้พัฒนาการควบคุมตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง ด้วยความฉลาดและความเข้าใจต่อการ มีวินัยของตน หรือปรับเปลี่ยนเมื่อจำเป็น

ซิดพงษ์ ไชยวสุ (2542 : 124) ได้แปลหนังสือเรื่อง Foundations of Freedom ของ ดิค เดอโอส (Dick Devos) และได้ให้ความหมายของความมีวินัยว่า คือ การตัดสินใจที่ถูกต้อง โดยอาศัย ศีลธรรมเป็นเครื่องนำทางและการไม่ถูกงู้ออกนอกกลุ่มนอกทางด้วยเครื่องล่อใจต่าง ๆ คือ การควบคุมตนเอง

วินัย หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงามเป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกันจะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุข สบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย (วินัย คืออะไร ,2546:ออนไลน์)

จากความหมายของระเบียบวินัยผู้วิจัย สรุปได้ว่า ระเบียบวินัย คือ ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคมเพื่อไม่ให้ถูกชักจูงออกนอกกลุ่มนอกทาง ก่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

2.2 ประเภทของวินัย

สุชา และสุรางค์ จันทรธม (2518 : 154) ได้แบ่งวินัยออกเป็น 2 ประเภท

1. วินัยในตนเอง คือ กระบวนการหรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยตนเป็นผู้แนะนำตนเองให้ปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกกว่าดี

2. วินัยในหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นเครื่องมือในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดสถานที่ซึ่งจูงให้มีการปฏิบัติงาน โดยมุ่งถึงความสำเร็จอันดีในการ ปฏิบัติงานใดๆ ก็ตาม

กรมสามัญศึกษา(2529:2-63)ได้จำแนกระเบียบวินัยตามเอกสารการสอนชุดการปลูกฝัง และเสริมสร้างค่านิยมพื้นฐานการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบ แบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. การมีระเบียบวินัยในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน มีเหตุผลและเป้าหมายในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อ พัฒนาตนเอง จัดตารางเวลาไว้สำหรับศึกษาเล่าเรียนและควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตาม ตารางดังกล่าว ตั้งใจเล่าเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกวิชาไม่เฉพาะแต่วิชาที่ตนชอบอย่างเดียว เตรียม ตัวอ่านบทเรียนมาก่อนถึงเวลาเรียน และทบทวนบทเรียนทุกครั้งภายหลังจากการเรียน เข้าเรียน ตรงตามเวลา ไม่ลอกคำตอบของเพื่อนและไม่เปิดโอกาสหรือยินยอมให้เพื่อนลอกคำตอบในเวลา สอบ เตรียมเครื่องใช้ในการเรียนไว้ให้ครบ และพร้อมที่จะใช้อยู่ตลอดเวลา

2. การมีระเบียบวินัยในที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่นักเรียนควบคุมตนเองประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบ วินัยของบ้านเรือน ที่อยู่อาศัยโรงเรียนและสาธารณะสถาน จัดตกแต่งที่อยู่อาศัยให้น่าอยู่ ไม่รับประทานอาหารในห้อง นอน ห้องเรียน จัดแบ่งเนื้อที่ภายในบ้านให้เป็นสัดส่วนที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่คุย หัวเราะ จัด งานเลี้ยงสังสรรค์เป็นโทรทัศน์เสียงดังรบกวนผู้อื่น

3. การมีระเบียบวินัยในสังคม หมายถึง การที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบ แบบแผนยึดมั่น ในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับของ สังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อิทธิสิทธิ์ รับบริการและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง สนับสนุนและส่งเสริมประชาชนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีมารยาทในการใช้ถนนการขับขี่ยานพาหนะโดยปฏิบัติตามกฎจราจรแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและ กฎหมาย

ประเภทของการรักษาระเบียบวินัยมีดังต่อไปนี้คือ (กรมวิชาการ, 2526 : 100)

2.2.1 การรักษาระเบียบภายนอกได้แก่

2.2.1.1 การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค ได้แก่ การรับประทานอาหาร อาหารให้ถูกหลักอนามัยและสุขวิทยา รับประทานอาหารเป็นเวลา มีมารยาทเรียบร้อยในการรับประทานอาหาร เช่น ไม่รับประทานอาหารในที่ที่ไม่สมควร

2.2.1.2 การรักษาระเบียบวินัยในการอุปโภค ได้แก่ การรักษาร่างกาย เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

2.2.1.3 การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่ ได้แก่ การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งในสำนักงาน วัดวาอาราม สถานที่ราชการ และสาธารณสถานต่าง ๆ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง โรงมหรสพ รถโดยสาร สวนสาธารณะ ฯลฯ และประพฤติ ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ

2.2.1.4 การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง ได้แก่ การสร้างวินัย เพื่อถือปฏิบัติ เอาใจใส่ กวดขัน ปรับปรุงระเบียบให้มีมาตรฐานและการถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

2.2.2 การรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ การแต่งกายและการควบคุมท่วงที กิริยาและใจ ให้หมดจด งดงามด้วยการเว้นชู้ ประพฤติชอบทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2.2.2.1 ระเบียบท่วงทีได้แก่ การจัดทำทาง ท่าที ให้เหมาะสมแก่ฐานะ และภูมิรัฐของตน ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่ทะนงตน

2.2.2.2 ระเบียบกิริยา ได้แก่ การควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวออกมาปรากฏแก่คนทั้งหลาย โดยควบคุมและปรับปรุงกิริยา ให้งดงามเป็นระเบียบ มีกิริยาดี สภาพอ่อนโยน ประพฤติได้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลาและสถานที่

2.2.2.3 ระเบียบวาจา ได้แก่ การพูดสุภาพไมตรี พูดไพเราะ พูดดีมีประโยชน์ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ

2.2.2.4 ระเบียบใจ ได้แก่ การรู้จักควบคุมจิตใจและอารมณ์ ให้อยู่ในกรอบและระเบียบที่ดีงาม

จากประเภทของระเบียบวินัย สรุปได้ว่าระเบียบวินัยมี 2 ประเภท คือ ระเบียบวินัยภายนอก และระเบียบวินัยภายในซึ่งเป็นการกระทำที่สามารถสังเกตได้และการกระทำนั้นล้วนมาจากการที่บุคคลยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม

2.3 พฤติกรรมของผู้ที่มีระเบียบวินัย

บุคคลที่มีระเบียบวินัยจะมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้คือ (กรมวิชาการ, 2526 : 65)

1. แต่งกายเรียบร้อยตามข้อบังคับ
2. มาโรงเรียนทันเวลา
3. ไปตรงตามเวลาที่นัดหมายเอาไว้
4. ปฏิบัติงานเสร็จตามกำหนดเวลา
5. ตื่นนอนรับประทานอาหาร ขับถ่ายเป็นเวลา
6. ไม่ออกนอกห้องเรียนก่อนได้รับอนุญาต
7. ปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างโดยสม่ำเสมอ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
8. เก็บของใช้เป็นระเบียบ
9. ข้ามถนนตรงทางข้าม
10. เข้าคิวซื้อตั๋ว อาหารและขึ้นรถประจำทาง
11. ไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงบนพื้นถนน หรือแม่น้ำลำคลอง
12. ใช้ยานพาหนะถูกต้องตามกฎหมายจราจร
13. ไม่เด็ดดอกไม้ตามสวนสาธารณะ หรือตามที่หวงห้าม
14. มีมารยาทเรียบร้อยในการรับประทานอาหาร
15. รักษาเสื้อผ้า เครื่องใช้ ที่อยู่อาศัย สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ฯลฯ

จากความรู้ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมองเห็นถึงความสำคัญของการมีระเบียบวินัยเพราะนอกจากจะทำให้ตัวบุคคลที่มีระเบียบวินัยจะทำให้ตัวเองดูเป็นคนที่มีค่าบุคคลต่าง ๆ ก็อยากจะคบหาสมาคมด้วยและยังทำให้สังคมที่อยู่ล้อมรอบมีความสุขไปด้วยความมีระเบียบวินัยที่ควรส่งเสริมมากที่สุดก็คือ การรับรู้วินัยในตนเอง และควรที่จะปลูกฝังตั้งแต่เด็กดังที่ แพทย์หญิง คุณหญิงสุภา มาลากุล ณ อยุธยา ได้ให้ข้อคิดไว้ในรายการความรู้คือประทีปว่า เราควรฝึกให้เด็ก รับรู้เรื่อง ระเบียบวินัยตั้งแต่วัยทารก เพื่อที่จะได้สร้างเป็นพื้นฐานลักษณะนิสัยให้ติดตัวไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่ (สุภาว มาลากุล ณ อยุธยา,2534:25 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี ,2535 : 51)

2.4 แนวทางการสร้างวินัย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2539 : 21)

1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชินโดยให้บุคคลรู้เห็นและประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี
2. การใช้วัฒนธรรมในสังคมเป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่นการทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบปะผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่ายแต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทยเด็กไม่เห็นเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอเช่นการไหว้ของไทยดังนั้นการไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว
3. การใช้องค์รวมซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจพฤติกรรมและสติปัญญาซึ่งเป็นหลักทางการศึกษาและหลักพัฒนาจริยธรรม คือ มีความเข้าใจในสำคัญของสิ่งที่จะกระทำมีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำยอมนำไปสู่ความร่วมมือในการกระทำ
4. การใช้แรงหนุนสภาพจิตเป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบและพึงพากำลังใจภายนอก
5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับเป็นวิธีที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วระยะหนึ่งเมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีไม่ถูกต้อง ดังนั้นแนวทางในการสร้างวินัยควรจะให้กระทำด้วยความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำจะไม่มีการบังคับเป็นวิธีที่ดีที่สุดของการสร้างวินัย

2.5 องค์ประกอบร่วมในการเสริมสร้างวินัย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2539 : 21-22)

ในการสร้างวินัยต้องอาศัยองค์ประกอบร่วมที่เอื้อให้เกิดความมีวินัยมาช่วยหนุนองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. กัลยาณมิตร คือ บุคคลที่มีการฝึกฝนพัฒนาดีแล้ว มีศีล มีวินัย จะเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีในการเสริมสร้างพฤติกรรมเคยชินที่มีวินัยพร้อมทั้งสามารถอธิบายเหตุผลคุณค่าประโยชน์ของพฤติกรรมความมีวินัยได้
2. ฉันทะ คือความรักดี ใฝ่ดี ใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ คนที่มีฉันทะนี้อยากให้ทุกสิ่งที่ดี นเขา ไปเกี่ยวข้องอยู่ในภาวะที่ดีของมัน เมื่อเห็นเพื่อนมนุษย์ก็อยากให้เพื่อนมนุษย์อยู่ในภาวะเอิบอัมแข็งแรงสมบูรณ์มีความสุขอย่างดีที่สุด
3. อุตตสัมปทา คือ การทำตนให้ถึงพร้อมสมบูรณ์แห่งศักยภาพของตนต้องการจะพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ ทำชีวิตของตนให้ถึงความสมบูรณ์เกิดจากจิตสำนึกในการฝึกฝนพัฒนาตนหรือจิตสำนึกในการศึกษา คนที่มีจิตสำนึกในการฝึกฝนพัฒนาตนหรือจิตสำนึกในการศึกษา เมื่อพบอะไรที่ยากก็มองเห็นเป็นเครื่องฝึกตัวที่จะทำให้พัฒนาตนได้มาก เกิดความรู้สึกว่ายากยิ่งได้มาก คนที่มีจิตสำนึกในการฝึกตนจะทำให้การฝึกวินัยเป็นเรื่องง่าย เพราะวินัย หมายถึงการฝึกตนการควบคุมตนเอง

จากหลักการและวิธีการเสริมสร้างวินัยดังกล่าวได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเสริมพัฒนาเยาวชนไทยด้วยความมีวินัย โดยใช้ระบบสัมพันธ์ขององค์รวม อันได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา กำหนดเป็นขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

ขั้นที่ 1 การให้ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมินการเกี่ยวกับความมีวินัย

ขั้นที่ 2 การเห็นคุณค่า การยอมรับ และพร้อมที่ปฏิบัติตนเกี่ยวกับความมีวินัย

ขั้นที่ 3 การวางแผนปฏิบัติตนการควบคุมตนเองปฏิบัติตนตามแผนการมีวินัย และการสร้างระบบ ความมีวินัยของตนเองและสังคม

การพัฒนาเสริมสร้างความมีวินัยของเยาวชนไทย พร้อมทั้งใช้องค์ประกอบร่วมต่าง ๆ ในการสร้างเสริมวินัย อันได้แก่ การใช้หลักการกัลยาณมิตร ฉันทะ อุตตสัมปทา การสร้างความรู้ ประพฤติเคยชินที่ดีงาม มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาวินัย การมีแบบอย่างที่ดี มีผู้นำที่ดี การสืบทอดวัฒนธรรม การปรับพฤติกรรม การเสริมแรง ความสม่ำเสมอในการ ปฏิบัติตามระเบียบและ การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลอย่างจริงจัง เป็นต้น จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาเสริมสร้างความมีวินัยของเด็กไทยซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตแบบทบทวนประวัติประกอบนิทานและการเล่านิทานซึ่งเป็นตัวแบบในการพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย

งานวิจัยต่างประเทศ

เบอร์นาร์ด (Bunard, 1972. อ้างถึงใน แจ่มจันทร์ เกียรติกุล, 2531 : 37) ได้ให้ความคิดเห็นว่า เด็กต้องการวินัยที่เกิดจากความรู้จักความเข้าใจและการยอมรับความนับถือมากกว่าวินัยที่เกิดจากการใช้อำนาจบังคับ

งานวิจัยในประเทศ

สัณห์พัฒน์ อรุณธำรี (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมระเบียบวินัยเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากร เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 229 คน และครูอนุบาลชั้น 365 คน ซึ่งสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2535 โดยการศึกษาในเรื่อง เป้าหมาย นโยบาย การส่งเสริมสนับสนุนลักษณะการจัดกิจกรรมสร้างเสริมระเบียบวินัยและปัญหาในด้านต่างๆ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทุกแห่งมีเป้าหมายมุ่งให้เด็กได้ฝึกความมีระเบียบวินัยตามพัฒนาการและความพร้อมของเด็กในแต่ละวัยและมีนโยบายให้เด็กปฏิบัติเคร่งครัดปานกลาง การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมใช้วิธีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาดและมีระเบียบ การส่งเสริมและสนับสนุนครูอนุบาลในการจัดกิจกรรมใช้วิธีการร่วมประชุมปรึกษาหารือ และติดตามผลการแก้ปัญหาลักษณะการจัดกิจกรรมสร้างเสริมระเบียบวินัยพบว่าส่วนมากครูอนุบาลใช้กิจกรรมการสนทนา รองลงมาคือให้เด็กฝึกปฏิบัติจริงเล่นนิทาน สาธิต และร้องเพลงตามลำดับปัญหาในการจัด กิจกรรมสร้างเสริมระเบียบวินัย ในด้านการบริหาร ผู้บริหารไม่สามารถติดตามและประเมินผลงานตามแผนหรือโครงการจัดกิจกรรมได้ และครู อนุบาลไม่สามารถดำเนินงานตามแผนหรือโครงการจัดกิจกรรมสร้างเสริมระเบียบวินัยด้านอุปกรณ์และ สถานที่ ผู้บริหารและครูอนุบาลมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความมี ระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน และปัญหาด้านบุคลากรของผู้บริหารคือบุคลากรทางด้านปฐมวัยขาดความเอาใจใส่ต่อการจัดกิจกรรมสร้างเสริมระเบียบวินัยส่วนปัญหาของครูอนุบาลคือ บุคลากรไม่ สามารถคิดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมระเบียบวินัยที่ เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยได้

วิลาวัลย์ เผือกพวง (2536 : 63) ได้ศึกษาพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อความมีระเบียบวินัยและความสามารถใช้กล่อมเนื้อเล็กของปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์สร้างสรรค์

(ศิลปศึกษา) โดยใช้คำถามประกอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย หญิง ชั้นอนุบาล 2 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนเกษมพิทยา เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการประสบการณ์สร้างสรรค์ (ศิลปศึกษา) โดยใช้คำถามประกอบมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการประสบการณ์สร้างสรรค์ (ศิลปศึกษา) โดยใช้คำถามประกอบพฤติกรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการประสบการณ์สร้างสรรค์ (ศิลปศึกษา) โดยใช้คำถามประกอบความสามารถในการใช้กล่อมเนื้อเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มีพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัยและความสามารถทาง กล่อมเนื้อเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีค่าคะแนน เฉลี่ย 49.73 และกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเฉลี่ย 40.33

ดังนั้นในการพัฒนาความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัยสามารถทำได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยวิธีการปฏิบัติจริง การเล่นนิทาน ศิลปะสร้างสรรค์การสาธิต ฯลฯ แต่ทุกอย่างที่กระทำจะต้องไม่มีการบังคับ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

สมชาย สิงห์พันธุ์ (2527 : 9) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองโดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมอดได้รอได้ในสถานการณ์ต่างๆ มีการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 759) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถบังคับควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลงหรือสังคมกำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ และจริงใจโดยไม่มีการลงโทษหรือควบคุม

แรมสมร อยู่สถาพร (2535 : 47) กล่าวว่า วินัยในตนเองหมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตั้งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมหรือการบังคับให้ตนเองทำในสิ่งที่ควรทำด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยการบังคับหรือแรงจูงใจจากภายนอก

วนิดา เสวกตรุณทร (2537 : 72) ให้ความหมายว่าวินัยในตนเองหมายถึง การบังคับ ควบคุม พฤติกรรมของบุคคลโดยอำนาจภายในบุคคลนั่นเอง อันเป็นอำนาจซึ่งเกิดจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่ง

กรมวิชาการ (2537 :10) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดง ออกด้วย การตัดสินใจและเลือกกระทำตามข้อตกลงโดยสมัครใจ เพื่อแก้ปัญหาของตนและส่วนรวม เพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน

ภรณ์ ครุฑธนะ (2537 : 8) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่าเป็นความสามารถในการใช้ความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้เพื่อควบคุมอารมณ์พฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 60) ให้ความหมายวินัยในตนเองหมายถึง การกระทำที่ แสดงออกถึงความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเองให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล

3.2 ความสำคัญและคุณค่าของวินัยในตนเอง

วินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็กทั้งนี้ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะ เป็นผู้ที่มีรู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ สังคม และเมื่อโตก็ทำตามที่ได้พัฒนาลักษณะดังกล่าวแล้วเด็กก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาใน ลักษณะที่สังคมยอมรับทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้ใหญ่(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532 :759)และวินัยในตนเองตนเองเป็นหัวใจของการแสดงออกซึ่งคุณธรรม เนื่องจากสามารถควบคุมตนเองได้สามารถทำความดีด้วยตนเองและมีความกังวลเมื่อกระทำการที่ไม่ถูกต้องซึ่งจะช่วยยับยั้งและป้องกันไม่ให้คุณคนกระทำความผิด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2523 : 3) ดังนั้นคนที่มีวินัยในตนเองจึงเป็นตัวจักรสำคัญที่จะช่วยให้สังคมหรือประเทศของเราเจริญรุ่งเรืองได้เพราะคนที่มีระเบียบวินัยในตนเองเหล่านี้ เมื่ออยู่ที่ใดก็จะทำให้สังคมนั้น ๆ มีระเบียบแบบแผน พัฒนาไปใน ทางที่ประเทศชาติต้องการได้อาจจะกล่าวได้ว่าคนที่ระเบียบวินัยในตนเองคือคนที่มีคุณภาพที่ดี (ทิตินา เขมมณี, 2535 : 48)

นอกจากนี้กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2537 : 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ วินัยในตนเองว่าเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบการเคารพสิทธิของผู้อื่นการเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การรอคอย การแก้ปัญหาของส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง โดยใช้ หลักการของเหตุผลโดยไม่ต้องให้ผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม จึงควรส่งเสริมวินัยในตนเอง และการส่งเสริมวินัยในตนเองจะช่วยให้มีความสามารถดังต่อไปนี้

1. ด้านสติปัญญาช่วยให้รู้จักคิดใช้เหตุผล ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
2. ด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ ช่วยให้เกิดกล้าคิดกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อรู้จักการแบ่งปัน รู้จักการรอคอย

จากการศึกษาความหมายของวินัยในตนเอง สามารถสรุปได้ว่าวินัยในตนเองหมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องด้วยตัวของบุคคลเองเพื่อก่อให้เกิด ความสงบสุขของสังคม

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

วินัยในตนเองมีลักษณะของการแสดงออกทางจริยธรรม และคุณธรรมของบุคคล และมี ความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจริยธรรมซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง 2 ทฤษฎีคือ

2.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์ (Piaget,1969 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้ว ตระกูล, 2544 : 66) ได้ศึกษาจริยธรรมของเด็กโดยสังเกตจากการที่เด็กเล่นเกมเขาอธิบายว่าจริยธรรมแฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทุก ชนิด และการเล่นเกมต่าง ๆ ของเด็กจะต้องมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นระบบซ่อนแอบแฝงอยู่ในการ เล่นเกมนั้น เพียเจต์ได้อธิบายถึงพัฒนาการทางจริยธรรมที่ได้จากการศึกษาสรุปได้ว่า พัฒนาการ ทางจริยธรรมมี 2 ชั้นคือ

เฮเทอโรนอมัส (Heteronomous) เป็นขั้นที่ผู้กระทำรับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานทางจริยธรรมมาจากผู้มีอำนาจเหนือตน และถือว่ากฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามเปลี่ยนแปลงไม่ได้

ออโทนอมัส (Autonomous) เป็นขั้นที่ผู้กระทำเชื่อว่ากฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคล กฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ คือ ความรู้ร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญและคิดถึงแรงจูงใจของผู้กระทำ

ลักษณะของพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นเฮเทอโรนอมัส

เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นเด็กเล็กที่มีอายุระหว่าง 5-8 ขวบ รับกฎเกณฑ์ และมาตรฐานทางจริยธรรมจากบิดามารดา ครูและเด็กโต เด็กวัยนี้มีความเชื่อถือดังต่อไปนี้คือ

1. พฤติกรรมใดจะถูกตักเตือนหรือ "ตี" ก็ต่อเมื่อผู้แสดงพฤติกรรมได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ 2. กฎเกณฑ์มีไว้สำหรับปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และแก้ไขไม่ได้
3. ทุกคนมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยเด็ดขาดถ้าใครทำตามกฎเกณฑ์เป็น "คนไม่ดี" และคนที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์เป็น "คนไม่ดี"
4. การใช้จรรยาวิพากษ์ "ผิด" "ถูก" ไม่คำนึงถึงความต้องการแรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

ลักษณะของพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นออโทนอมัส

เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะเป็เด็กที่มีอายุ 9 ขวบขึ้นไป เด็กวัยนี้มีความ เชื่อดังต่อไปนี้

1. กฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคลและกฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากบุคคลที่ใช้กฎเกณฑ์นั้นตกลงกันว่าจะเปลี่ยน
2. กฎเกณฑ์จะมีความหมายหรือมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อบุคคลที่จะต้องปฏิบัติตาม
3. การร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรมการใช้จรรยาวิพากษ์หรือประเมินตัดสินว่าใคร "ผิด" "ถูก" คำนึงถึงความต้องการแรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544 : 66-67)

สรุปพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและวัยซึ่งเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral Development Theory)

โคลเบอร์ก (Kohlberg) เป็นนักจิตวิทยาที่กำหนดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่มีชื่อ ระบุว่า พัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นลำดับขั้นเช่นเดียวกับพัฒนาการด้านอื่น โคลเบอร์กมีความเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะต้องเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากขั้นแรกก่อนแต่ระยะเวลาในการอยู่ขั้นใดขั้นหนึ่งนั้นจะแตกต่างกันแล้วแต่บุคคล หรือบางคนอาจอยู่ในขั้นที่ คาบเกี่ยวกันก็ได้ พัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นเช่นเดียวกับพัฒนาการทางด้านการคิดและเหตุผลกล่าวคือจะค่อย ๆ มีการเปลี่ยนแปลงในการแยกแยะถึงผลดี ผลเสีย แล้วนำไปก่อให้เกิดการจัดระบบใหม่ที่จะนำไปสู่ขบวนการสมดุลย์ของโครงสร้าง

โคลเบอร์ก ได้แบ่งพัฒนาการทางด้านจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ(Level) แต่ละระดับแบ่ง ออกเป็น 2 ขั้น (Stages) ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก มีทั้งหมด 6 ขั้น คำอธิบาย ของแต่ละระดับและขั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางจริยธรรมโคลเบอร์ก มีดังต่อไปนี้

(สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544 : 69-70)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์สังคม (Preconventional Level) ในระดับนี้เด็กจะรับกฎ เกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ "ดี" "ไม่ดี" จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครู หรือ เด็ก โต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษมาให้ พฤติกรรม "ดี" คือ พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วได้รางวัล พฤติกรรม "ไม่ดี" คือพฤติกรรมที่แสดงออกแล้วได้รับโทษ โคลเบอร์กได้แบ่งพัฒนาการทางจริย ธรรมระดับนี้ เป็น 2 ขั้น คือ

- 1.1 การลงโทษ และการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation)
- 1.2 กฎเกณฑ์ เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation)

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิดเพราะกลัวว่าตนจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นแสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ขั้น คือ

2.1 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคมสำหรับ "เด็กดี" (Interpersonal Concordance of "good boy, nice girl" Orientation)

2.2 กฎและระเบียบ ("Law-and-order" Orientation) การทำถูกไม่ประพฤติผิด คือ การทำตามหน้าที่ประพฤติตนไม่ผิดกฎหมายและรักษาระเบียบแบบแผนของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post-conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ เป็นหลักจริยธรรมของผู้มี อายุ 20 ปีขึ้นไป ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการ และ มาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลัก ของความประพฤติที่จะปฏิบัติตาม การตัดสินใจ "ถูก" "ผิด" "ไม่ควร" มาจากวิจารณญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์ - กฎหมาย ควรจะตั้งบนหลักความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกสังคมที่ตนเป็นสมาชิก โคลเบิร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

3.1 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation)

3.2 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) สรุปแล้วพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก มี 3 ระดับ และ 6 ชั้น จะขออธิบายชั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางจริยธรรมดังต่อไปนี้

ชั้นที่ 1 การลงโทษและการเชื่อฟัง

โคลเบิร์ก กล่าวว่าในชั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่า พฤติกรรมของ ตน "ถูก " หรือ "ผิด" เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ "ผิด" และพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำชมเด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ "ถูก" และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ชั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน

ในชั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎข้อบังคับเพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทนหรือรางวัลไม่ได้คิดถึงความยุติธรรมและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นหรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พฤติกรรมของเด็กในชั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่นเช่นประโยชน์"ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้....."

ชั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคมสำหรับ "เด็กดี"

พัฒนาการทางจริยธรรมชั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ "คนดี" ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดามารดาหรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม "ดี" หมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและ ยอมรับ หรือไม่ประพฤติผิดเพราะเกรงว่าพ่อแม่จะเสียใจ

ชั้นที่ 4 กฎและระเบียบ

โคลเบิร์กอธิบายว่า เหตุผลจริยธรรมในชั้นนี้ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อยต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้องคือ คนที่ปฏิบัติตามระเบียบ บังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพกฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็น ระเบียบของสังคม

ชั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา

ชั้นนี้เน้นความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรมได้ใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูกใน ชั้นนี้การ "ถูก " และ "ผิด" ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็น ความสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่เปิดให้มีการแก้ไขโดยคำนึงถึงประโยชน์ และสถานการณ์แวดล้อมขณะนั้น

ชั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation)

ชั้นนี้เป็นหลักมาตรฐานจริยธรรมสากลเป็นหลักการเพื่อนมนุษย์ธรรมเพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในชั้นนี้สิ่งที่ "ถูก" "ผิด" เป็นสิ่งที่ขึ้นกับ มโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

สรุปได้ว่าการพัฒนาจริยธรรมจะเป็นไปตามวัยและการเรียนรู้ทางสังคมโดยการกระทำ ตามเงื่อนไขของตนเองและสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติ

3.4 ลักษณะผู้มีวินัยในตนเอง

มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

สุภาพร จันทร์ศรีโยธิน (2526) ได้สรุปได้ว่าลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองประกอบด้วย

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีความรับผิดชอบ

3. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
4. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม
5. มีลักษณะมุ่งอนาคต
6. ความเป็นผู้นำ
7. มีความตรงต่อเวลา
8. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
9. มีความอดทนขยันหมั่นเพียร
10. รู้จักเสียสละ และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
11. ยอมรับการกระทำของตน

ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527 : 25) ได้สรุปไว้ว่าบุคคลที่มีวินัยในตนเอง ควรประกอบด้วย พฤติกรรมที่สำคัญดังนี้

1. ความรู้สึกรับผิดชอบ
 2. ความเชื่อมั่นในตนเอง
 3. การควบคุมตนเอง
 4. ความอดทน
 5. ความเป็นผู้นำ
 6. ความซื่อสัตย์
- ช. ชนบท (2530 :49) กล่าวถึงบุคคลที่มีวินัยในตนเองมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. ความซื่อสัตย์ทั้งต่อผู้อื่นและต่อตนเอง
2. ความตรงต่อเวลา ทั้งที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องกระทำและตรงต่องานส่วนรวม
3. ความอดทนอดกลั้น ทั้งที่เกี่ยวกับตัวเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
4. ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งด้านกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา

5. ความ

รับผิดชอบทั้งที่เป็นงานส่วนตัวของงานส่วนรวมที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบ

กัลยา สุวรรณรอด (2537 : 9) ได้สรุปพฤติกรรมของผู้มีวินัยในตนเองดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. อดทน
4. ไม่วิตกกังวล
5. มีความตั้งใจจริง
6. มีเหตุผล
7. ซื่อสัตย์
8. ตรงต่อเวลา
9. ความเป็นผู้นำ

ฉันทนา ภาคบงกชและคนอื่นๆ (2539 : 10) สรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีวินัยในตนเอง ประกอบด้วย คุณลักษณะ

ดังต่อไปนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความตั้งใจจริง
4. มีความสามารถในการควบคุมตนเอง
5. ความเป็นผู้นำ
6. มีเหตุผลมีผล
7. เคารพสิทธิของผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 17 - 18) ได้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมที่บ่งชี้ว่ามีวินัยใน

ตนเองดังนี้

1. การควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา และใจ
2. การยอมรับทั้งผลการกระทำของตนเอง

3. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
4. การตรงต่อเวลา
5. ความมีเหตุผล
6. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ตามกฎเกณฑ์ ของสังคม
7. การเคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

กุหลาบ ต้นติผลาชีวะ (2542 : 78) กล่าวว่า การรับรู้วินัยในตนเองได้แก่

1. วาจาดี
2. กิริยาดี
3. มีความรับผิดชอบ
4. ควบคุมตนเองได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองไว้ทั้งหมด 17 คุณลักษณะดังนี้

1. ความซื่อสัตย์
2. ตรงต่อเวลา
3. ความอดทน
4. เสียสละเพื่อส่วนรวม
5. ความรับผิดชอบ
6. ความเชื่อมั่นในตนเอง
7. ไม่วิตกกังวล
8. มีความตั้งใจจริง
9. มีเหตุผล
10. ความเป็นผู้นำ
11. เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน
12. การควบคุมตนเอง
13. การยอมรับผลการกระทำของตนเอง
14. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
15. วาจาดี
16. กิริยา
17. มีลักษณะมุ่งอนาคต

จากคุณลักษณะของพฤติกรรมกรรับรู้วินัยในตนเองที่กล่าวมาในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวินัยในตนเองที่ควร

สร้างเสริมให้กับเด็กปฐมวัย 3 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ
2. การควบคุมตนเอง
3. ความมีเหตุผล

ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าพฤติกรรมความมีวินัย 3 ด้านนี้ มีความสำคัญมากที่สุด และสามารถที่จะปลูกฝังให้ติดเป็นนิสัยได้ตั้งแต่ในระยาะปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพราะถ้าหากเยาวชนทุกคนมีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมพฤติกรรมหรืออารมณ์ของตนเองและเป็นคนมีเหตุผล ย่อมทำให้เกิดความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคมและสามารถทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น

3.5 การส่งเสริมวินัยในตนเอง

การสอนให้นักเรียนเกิดวินัยในตนเองนั้น เป็นเรื่องที่อาศัยเวลาและความมั่นใจ นอกจาก จะสอนโดยการทำความรู้ความเข้าใจ และการให้ลงมือปฏิบัติแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของ การสอนคือการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนเลียนแบบไปใช้ (ช. ขนบท, 2530 : 50) ก่อนจะสอนเด็กสิ่งจำเป็นสิ่งแรกคือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันก่อน หลักการดังกล่าวจำเป็นสำหรับพ่อแม่ในการสอนวินัยลูก เพราะ สายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสอนวินัยให้ลูก(พิทซ์ฮิว ด็อดสัน,2542:19)การสร้างวินัยจะต้องค่อยเป็นค่อยไป ค่อย ๆ ซึมซาบจนกลายเป็นพฤติกรรมในที่สุด การเล่นเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่จะทำให้เด็กรู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมของเขาการฝึกวินัยเด็กนั้นควรให้คำอธิบายและเหตุผลที่จำเป็นให้เด็กรู้เสมอ เพราะการสร้างวินัยไม่ใช่

เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นโดยตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์เป็นผู้บัญญัติขึ้นเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้ในสังคมและเมื่อเด็กทำสิ่งที่ดีหรือมีพฤติกรรมที่เราต้องการต้องชมเชยและให้กำลังใจจะช่วยให้เด็กทำพฤติกรรมนั้นบ่อยขึ้น (พุมบุญ, 2539 : 42 – 44)

กรมวิชาการ (2537 : 12) ได้แนะแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองดังนี้

1. สร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลาย
2. ให้โอกาสเด็กริเริ่มทำกิจกรรมอย่างอิสระ
3. สนับสนุนให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล
4. เปิดโอกาสให้เด็กช่วยกันสร้างข้อตกลง
5. แสดงความชื่นชมเมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงให้กำลังใจและช่วยเด็กยังไม่สามารถ ปฏิบัติตามข้อตกลง
6. ทบทวนสิ่งที่เด็กได้กระทำ โดยการถามหรือชมเชย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 80 – 81) กล่าวถึงหลักของการสร้างวินัยให้กับเด็กดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามในการ สร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก ให้คำแนะนำชี้แจงถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องฝึกเด็กให้รู้จักการบังคับตนเองอย่างมีเหตุผลให้กำลังใจเมื่อเด็กทำถูกต้องและชมเชย ใช้วิธีการชักจูงใจให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มากกว่าการบังคับโดยคำนึงถึงความรู้สึกจิตใจของเด็ก และความสามารถของเด็กในการพัฒนาตามระดับอายุการสอนวินัยเด็กด้วยความรักและให้สิ่งที่ดีที่สุกกับเด็ก จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีกับการมีวินัย

2. ให้อิสระแก่เด็กในการมีความคิดเป็นของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อ เด็กเล่นกับเพื่อนหรือมีปัญหาในการเล่น เด็กควรได้รู้ว่าทำอะไรไม่ต้องมีวินัย พฤติกรรมใดที่ยอม รับผิดชอบได้และพฤติกรรมใดที่ผิด เมื่อผิดแล้วต้องแก้ไข เพราะหากเกิดซ้ำแล้วไปแก้ไขจะทำให้เด็กคับข้องใจ

3. สร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายด้วยการติดตาม ให้ออกมาบอกกลับ ชี้แนะ ไม่ตีหรือว่ากล่าวเด็กให้เสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่น ให้เด็ก รู้สึกเป็นปกติแต่ประเมินให้เด็กเห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนและข้อควรต้องแก้ไข

4. ให้การยกย่องชมเชยให้ทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติดี อย่าพูดสิ่งที่ไกลเด็กไม่เข้าใจ เช่น ทำดีไปเถอะ โต้ขึ้นแล้วจะดีเอง เด็กไม่ทราบหรือใช้คำยาก เด็กจะไม่เข้าใจ เช่น คนดีเป็น คนเก่ง เป็นต้น ในขณะที่ฝึกเด็กเด็กอาจจะดีครั้งบ้าง เอาแต่ใจตนเองบ้าง ต้องให้อภัยอย่าเอา แต่ใจตนเองบ้าง ต้องให้อภัยอย่าเอาแต่ใจ

5. การฝึกงานวินัยต้องสม่ำเสมอ เราไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ในทันทีทันใด ต้องฝึกซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กซึมซับไปเป็นนิสัย เมื่อผิดต้องลงโทษทันทีเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าเด็กทำผิดต้องชมเชย

สรุป ได้ว่าในการเสริมสร้างวินัยให้กับเด็กนั้นควรกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต้องมีความสม่ำเสมอให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้วยความสมัครใจไม่มีการบังคับ มีการชมเชยให้กำลังใจเมื่อเด็กประพฤติได้ดี และเมื่อผิดต้องลงโทษทันทีเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

มิลเลอร์ (Miller, 1984 อ้างถึงใน สมจิตต์ สุวรรณวงษ์, : 46) ได้ศึกษาความแตกต่าง ระหว่างการลงโทษกับการฝึกวินัย พบว่าลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล สิ่งแวดล้อมกิจวัตรประจำวันและความคาดหวังส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมเด็ก และเสนอแนะว่าเทคนิคที่ใช้ทักษะการแก้ปัญหาช่วยให้นักเรียนเกิดวินัยตนเอง

ฮาเลน และ มาร์ชา (Halen and Marsha, 1986 อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2542 : 95- 96) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “Disciplinary Techniques Reported by Parents of Gifted Children” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเทคนิคการสร้างระเบียบวินัยของผู้ปกครองที่มีบุตรเป็นเด็กที่มีพรสวรรค์วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ใช้กลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ มารดา 55 คน ซึ่งจะแบ่งเป็นมารดาที่มีบุตรเป็นเด็กที่มีพรสวรรค์จำนวน 28 คน และมารดาที่มีบุตรที่มีสติปัญญาในเกณฑ์ปกติจำนวน 27 คนซึ่งบุตรทั้งสองฝ่ายจะมีอายุระหว่าง 4-7 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์มารดาของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม และการสังเกตจากพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ซึ่งผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า มารดาของเด็กทั้งสองกลุ่มรายงานว่าใช้การอธิบาย เหตุผลเป็นเทคนิคในการสร้างระเบียบวินัย เพียงแต่มารดาที่มีบุตรเป็นเด็กที่มีพรสวรรค์ จะใช้วิธีการอธิบายเหตุผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความมีระเบียบวินัยแก่บุตรมากกว่ามารดาที่มีบุตร เป็น เด็กที่มีสติปัญญาในเกณฑ์ปกติ

งานวิจัยในประเทศ

นราพร ทับถม (2538 : 47-50) ได้ศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมในวงกลมเน้นสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย หญิง อายุ 5 – 6 ปี กำลังศึกษาชั้นก่อนวัยเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม

เขตปทุมวัน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวงกลม โดยเน้นสิ่งแวดล้อมมีพัฒนาการทางสังคมด้านวินัยในตนเองสูงกว่าเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 19.07 และ 9.67 ตามลำดับ

สายพิน ปรุงสุวรรณ (2538 : 44 – 48) ได้ทำการศึกษาวิจัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมโดยเด็กร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์ และครูสร้างกฎเกณฑ์ เด็กอายุ 5 – 6 ปี ชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลราชสีมา อำเภอมือง จัง หวดั นครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 92 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยเด็กร่วมกันสร้าง กฎเกณฑ์และครูสร้างกฎเกณฑ์ มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539 : 40 – 44) ได้ศึกษาวิจัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ การจัดกิจกรรมการเล่นทานก่อนกลับบ้าน เด็กอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรง เรียนหน้าวัดพระลาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่าเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานก่อนกลับบ้านกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานก่อนกลับบ้านมีค่าคะแนนเฉลี่ย 47.86 และกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติมีค่าคะแนนเฉลี่ย 38.40

จันทร์ดี ถนอมคล้าย (2539 : 45 – 56) ได้ศึกษาการพัฒนาวินัยในตนเองด้านความ อุดทนของเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีสติปัญญาแตกต่างกันด้วยวิธีการเล่นทานประกอบหุ่นมือโดยมีการใช้คำถามก่อนระหว่าง และหลังการเล่นทาน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5 – 6 ปี ชั้นก่อน ประถมศึกษาโรงเรียนวัดนางนอง (พิพัฒน์) เขตจอมทอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำถามระหว่างการเล่นทานเด็กมีวินัยในตนเองด้านความอดทนมากกว่าการใช้คำถามก่อนเล่นส่วนการใช้คำถามหลังการเล่นเท่ากับใช้คำถามระหว่างเล่นเด็กมีวินัยในตนเองด้านความอดทนไม่แตกต่างกัน คือการใช้คำถามหลังการเล่นมีค่าคะแนนเฉลี่ย 8.13 และระหว่างเล่นมีค่าคะแนน เฉลี่ย 8.60

สมจิตต์สุวรรณวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจ และอธิบายการจัดสภาพการณ์เสริมความคิดเชิงคุณธรรมสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น

นักเรียนชาย - หญิงอายุ 5-6 ปีที่ กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเด็กเล็ก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. การใช้การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพโดยครูใช้คำถามเพื่อให้เด็กสะท้อนความรู้สึกและปัญหาของตนเอง ช่วยให้เด็กคิดหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นพฤติกรรมที่จะไม่สร้างปัญหาแก่ตนเองและผู้อื่น ผู้วิจัยพบว่าการใช้การสื่อสารวิธีนี้กับเด็กที่ควบคุมตนเองได้สูงสามารถพัฒนาวินัยในตนเองได้มากกว่าเด็กที่ควบคุมตนเองได้ต่ำ 2. การให้เด็กได้รับผลตามธรรมชาติ จากพฤติกรรมที่เด็กกระทำและผลที่สัมพันธ์ และสมเหตุสมผลกับพฤติกรรมที่เด็กกระทำ ร่วมกับการใช้คำถามของครูเพื่อให้เด็กสะท้อนความรู้สึกและปัญหาของเด็กช่วยให้เด็กเข้าใจความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่จะไม่สร้างปัญหาแก่ตนเองและผู้อื่น ผู้วิจัยพบว่าการให้เด็กได้รับผลจากพฤติกรรมที่เด็กกระทำ ช่วยให้เด็กที่ควบคุมตนเองได้ต่ำและควบคุมตนเองได้สูงสามารถพัฒนาวินัยในตนเองให้สูงขึ้นได้ในเวลาที่รวดเร็ว 3. การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาการสอนอย่าง เป็นระบบต่อเนื่องของผู้วิจัยในฐานะครู เริ่มจากการไตร่ตรองแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์จนเกิดความชัดเจน ดำเนินการสอนและสะท้อนการสอนโดย ปรับใช้ตามความเชื่อที่เกิดจาก ความเข้าใจในแนวคิดนั้นช่วยให้ผู้วิจัยพัฒนาความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กมีทักษะในการปรับการดำเนินการสอนและสะท้อนการสอนโดยปรับใช้ความเชื่อที่เกิดจากความเข้าใจอย่างชัดเจนในแนวคิดนั้น ทำให้ผู้วิจัยใช้การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการให้เด็กได้รับผลตามธรรมชาติจากพฤติกรรมที่เด็กกระทำ และผลที่สัมพันธ์และสมเหตุสมผลกับพฤติกรรม ที่เด็กกระทำอย่างต่อเนื่องได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนานวินัยในตนเองในการอภิปรายผล ผู้วิจัยนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และข้อสนับสนุนเชิงทฤษฎีใน 2 ประเด็นคือ ความสัมพันธ์ของการจัดสภาพการณ์เสริม ความคิดเชิงคุณธรรมสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์กับการพัฒนานวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย และบทบาทของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและการบันทึกข้อมูลเชิง คุณภาพที่มีต่อการพัฒนาการสอน ของผู้วิจัย

จินดา น้ำเจริญ (2540 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน กลุ่มตัว อย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิงที่มีวินัยในตนเองระดับปานกลางและต่ำอายุ ระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนอนุบาลระยอง อกู เภอมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การ ประถมศึกษาแห่งชาติ ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน ครั้งละ 30 นาที รวม 40 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า 1. เด็ก ปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองระดับปานกลางและ ระดับต่ำ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน ก่อนและหลังการทดลองมีวินัย ในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนการทดลอง 2. เด็กปฐมวัยที่มีวินัยใน ตนเองระดับปานกลางและ ระดับต่ำที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผนปฏิบัติและ

ทบทวน มีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองระดับต่ำมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองระดับปานกลาง

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าการปฏิสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมเด็กซึ่งทักษะการแก้ปัญหาและการอธิบายเหตุผลเป็นเทคนิคในการสร้างระเบียบวินัยช่วยให้นักเรียนเกิดวินัยในตนเองและการส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองนั้นควรเป็นวินัยที่เกิดจากความรุ้ความเข้าใจมากกว่าที่เกิดจากการบังคับและสามารถให้เด็กได้เรียนรู้วินัยโดยผ่าน กิจกรรมต่างๆ เช่น ศิลปสร้างสรรค์กิจกรรมในวงกลม การเล่นเกม และการเล่านิทาน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน ชาย 13 คน หญิง 10 คน เรื่องการเข้าแถว ซึ่งให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยเพิ่มขึ้น
ระยะเวลาที่ใช้ 2 สัปดาห์ ใช้การสังเกตก่อนการใช้นิทาน 1 สัปดาห์ และใช้นิทานในการจัดกิจกรรม มีระยะเวลา 1 สัปดาห์ 5 วัน และเวลาทำการจัดกิจกรรม ครั้งละ 20 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นิทานเรื่องเด็กดีต้องมีวินัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยก่อนและหลังการใช้นิทาน ระดับชั้นอนุบาล 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ความมีระเบียบวินัย พบว่า เด็กยังขาดความมีระเบียบวินัยในตนเองซึ่งเป็นคุณลักษณะตามวัยที่จำเป็นในด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว
2. ศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนที่ขาดคุณลักษณะตามวัยดังกล่าว
3. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องคุณลักษณะตามวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว พบว่า เป็นลักษณะตามวัยในพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
4. ศึกษาวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมของความไม่มีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว จึงพบว่า สิ่งที่จะทำให้เด็กเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของความไม่มีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวให้ดีขึ้นนั้น คือ การใช้กิจกรรมเล่านิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ซึ่งให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยเพิ่มขึ้น
5. ศึกษา วางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. ดำเนินการจัดทำที่วางแผนไว้
7. นำเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
8. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับในการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน
9. สังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา
10. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปลองใช้กับนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า ชั้นอนุบาล 1 จำนวน 23 คน เป็นชาย 13 คน เป็นหญิง 10 คน
11. นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งแล้วจึงนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยก่อนและหลังการใช้นิทานระดับชั้นอนุบาล 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 5 คน ชาย 3 คน
2. เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

3. สังเกตพฤติกรรมตามรายการเครื่องมือวิจัยด้วยการประเมินให้คะแนนพฤติกรรม ตั้งแต่ระดับ ดีมาก พอใช้ ควรส่งเสริม ทั้งนี้มีการให้คะแนนพฤติกรรมตั้งแต่ 3 2 1 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้คะแนนผลการปฏิบัติกิจกรรมด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล ที่แสดงการวัดได้ของพฤติกรรมของแต่ละวัน
 2. รวมคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนในห้องครบ 2 สัปดาห์
 3. หาค่าคะแนนรวมจากแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนใน 2 สัปดาห์
 4. แสดงค่าคะแนนจากการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ในแต่ละวัน
 5. แสดงค่าคะแนนก่อนและหลังการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ไว้ในตารางเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความก้าวหน้าของคะแนนพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเพิ่มขึ้น
- ด้วยการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว

จากการวิจัยเรื่องการใช้พื้นที่เพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมและประเมินค่าคะแนนจากพฤติกรรมจำนวน ๒ สัปดาห์ มีรายการประเมิน ๕ รายการ ดังนี้

๑. เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง
๒. ไม่แซงคิว
๓. เข้าแถวเอง
๔. ไม่นำขนมมากินในแถว
๕. ไม่เล่นและไม่คุยกันในแถว

โดยมีคะแนนเต็มรายการละ ๓ คะแนน ดังนั้นนักเรียนจะมีคะแนนสำหรับปฏิบัติ ๕ รายการต่อวัน มีคะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมครบ ๑ วัน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนในแต่ละวันของนักเรียนทุกคน มาแสดงเป็นคะแนนรวม ดังนี้

๑. ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยของนักเรียนก่อนการใช้พื้นที่

ตาราง ๑.๑ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนก่อนการใช้พื้นที่
วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

รายนามนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากินในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นและไม่คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	1	2	1	1	1	6	40
เด็กคนที่ ๒	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๓	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๔	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๕	1	1	1	1	1	5	33.33
รวมคะแนน	5	7	5	5	5	26	173.32
เฉลี่ยร้อยละ	33.33	46.66	33.33	33.33	33.33	34.66	34.66

ตาราง ๑.๒ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนก่อนการใช้พื้นที่
วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

พฤติกรรมที่ประเมิน				
--------------------	--	--	--	--

รายชื่อนักเรียน	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)	รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
เด็กคนที่ ๑	1	2	1	1	1	6	40
เด็กคนที่ ๒	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๓	1	1	1	1	2	6	40
เด็กคนที่ ๔	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๕	2	1	1	1	1	6	40
รวมคะแนน	6	7	5	5	6	28	186.66
เฉลี่ยร้อยละ	40	46.66	33.33	33.33	40	37.33	37.33

ตาราง ๑.๓ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนก่อนการใช้นิทาน
วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๒	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๓	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๔	2	1	1	2	1	7	46.66
เด็กคนที่ ๕	1	1	1	1	1	5	33.33
รวมคะแนน	6	5	5	6	5	27	179.98
เฉลี่ยร้อยละ	40	33.33	33.33	40	33.33	36	35.99

ตาราง๑.๔ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วย
ความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนก่อนการใช้นิทาน
วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	1	1	1	2	1	6	40
เด็กคนที่ ๒	1	2	1	1	2	7	46.66
เด็กคนที่ ๓	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๔	1	1	1	2	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๕	1	1	1	1	1	5	33.33
รวมคะแนน	5	6	5	6	6	28	186.65
เฉลี่ยร้อยละ	33.33	40	33.33	40	40	37.33	37.33

ตาราง ๑.๕ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนก่อนการใช้นิทาน
วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๒	1	1	2	1	1	6	40
เด็กคนที่ ๓	1	1	1	1	1	5	33.33
เด็กคนที่ ๔	1	2	1	2	1	6	40
เด็กคนที่ ๕	1	2	1	1	1	6	40
รวมคะแนน	5	7	6	6	5	28	186.65
เฉลี่ยร้อยละ	33.33	46.66	40	40	33.33	37.33	37.33

ตารางสรุป แสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนก่อนการใช้นิทาน ๑ สัปดาห์

วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (500)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง	๒.ไม่แซงคิว	๓.เข้าแถวเอง	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว		
๒๖ มิ.ย.๖๐	33.33	46.66	33.33	33.33	33.33	179.98	35.99
๒๗ มิ.ย.๖๐	40	46.66	33.33	33.33	40	193.32	38.66
๒๘ มิ.ย.๖๐	40	33.33	33.33	40	33.33	186.66	37.33
๒๙ มิ.ย.๖๐	33.33	40	33.33	40	40	186.66	37.33
๓๐ มิ.ย.๖๐	33.33	46.66	40	40	33.33	193.32	38.66
รวมคะแนน	179.99	213.31	173.32	186.66	179.99	939.94	187.97
เฉลี่ยร้อยละ	35.99	42.66	34.66	37.33	35.99	37.59	37.59

ตารางสรุป แสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเก็บของเล่นเข้าที่ของนักเรียนก่อนการใช้นิทาน ๑ สัปดาห์ เป็นการเก็บคะแนนจากกลุ่ม
ประชากรเป้าหมายที่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๓ คน แบ่งเป็นนักเรียน
ชาย ๑๓ คน นักเรียนหญิง ๑๐ คน มีรายการประเมิน ๕ รายการ คือ ๑. เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง ๒.ไม่แซงคิว ๓.เข้าแถว
เอง ๔.ไม่นำขนมมากินในแถว ๕.ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว เด็กมีคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยของ
นักเรียนก่อนการใช้นิทาน ๑ สัปดาห์ มีค่าร้อยละแสดงดังต่อไปนี้

๑. เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง ร้อยละ ๓๕.๙๙
๒. ไม่แซงคิว ร้อยละ ๔๒.๖๖
๓. เข้าแถวเอง ร้อยละ ๓๔.๖๖
๔. ไม่นำขนมมากินในแถว ร้อยละ ๓๗.๓๓
๕. ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว ร้อยละ ๓๕.๙๙

๒.ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยของนักเรียนหลังการใช้นิทาน

ตาราง ๒.๑ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนหลังการใช้นิทาน
วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	2	2	2	2	2	10	66.66
เด็กคนที่ ๒	2	2	2	2	2	10	66.66
เด็กคนที่ ๓	2	2	3	2	3	11	75.33
เด็กคนที่ ๔	2	2	2	2	2	10	66.66
เด็กคนที่ ๕	2	2	2	2	3	11	75.33
รวมคะแนน	10	10	11	10	11	52	350.64
เฉลี่ยร้อยละ	66.66	66.66	73.33	66.66	73.33	69.33	70.12

ตาราง ๒.๒ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนหลังการใช้นิทาน
วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	3	3	3	3	3	15	100
เด็กคนที่ ๒	3	2	3	3	3	14	93.33
เด็กคนที่ ๓	3	3	3	3	3	15	100
เด็กคนที่ ๔	3	3	2	3	3	14	93.33
เด็กคนที่ ๕	3	3	3	3	3	15	100
รวมคะแนน	15	14	14	15	15	73	486.66
เฉลี่ยร้อยละ	100	93.33	93.33	100	100	97.33	97.33

ตาราง ๒.๓ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนหลังการใช้นิทาน
วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	3	3	3	2	3	14	93.33
เด็กคนที่ ๒	2	2	2	2	3	11	73.33
เด็กคนที่ ๓	2	2	2	2	2	10	66.66
เด็กคนที่ ๔	3	3	3	3	3	15	100
เด็กคนที่ ๕	3	3	2	3	2	13	86.66
รวมคะแนน	13	13	12	12	13	63	419.98
เฉลี่ยร้อยละ	86.66	85.66	80	80	86.66	84	83.99

ตาราง ๒.๔ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
ของนักเรียนหลังการใช้นิทาน
วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	3	3	3	2	3	14	93.33
เด็กคนที่ ๒	3	3	3	2	3	14	93.33
เด็กคนที่ ๓	3	2	3	3	3	14	93.33
เด็กคนที่ ๔	3	3	3	3	3	15	100
เด็กคนที่ ๕	3	3	3	3	3	15	100
รวมคะแนน	15	14	14	15	15	73	479.99
เฉลี่ยร้อยละ	100	93.33	100	86.66	100	96	95.99

ตาราง ๒.๕ ตารางแสดงค่าคะแนนพฤติกรรมกรเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย
 ของนักเรียนหลังการใช้นิทาน
 วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

รายชื่อนักเรียน	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (15)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความ มีระเบียบตามลำดับ ก่อนหลัง (๓)	๒.ไม่แซงคิว (๓)	๓.เข้าแถวเอง (๓)	๔.ไม่นำขนมมากิน ในแถว (๓)	๕.ไม่เล่นกันและไม่ คุยกันในแถว (๓)		
เด็กคนที่ ๑	3	3	3	3	3	15	100
เด็กคนที่ ๒	3	3	3	3	3	15	100
เด็กคนที่ ๓	3	2	3	3	3	14	93.33
เด็กคนที่ ๔	3	3	3	3	3	15	100
เด็กคนที่ ๕	2	3	3	2	3	13	86.66
รวมคะแนน	14	14	15	14	15	72	479.99
เฉลี่ยร้อยละ	93.33	93.33	100	93.33	100	96	95.99

ของนักเรียนหลังการใช้ิทาน ๑ สัปดาห์

วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรมที่ประเมิน					รวมคะแนน (500)	เฉลี่ยร้อยละ (100)
	๑.เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง	๒.ไม่แซงคิว	๓.เข้าแถวเอง	๔.ไม่นำขนมมากินในแถว	๕.ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว		
๒๖ มิ.ย.๖๐	66.66	66.66	73.33	66.66	73.33	346.64	69.32
๒๗ มิ.ย.๖๐	100	93.33	93.33	100	100	486.66	97.33
๒๘ มิ.ย.๖๐	86.66	86.66	80	80	86.66	419.98	83.99
๒๙ มิ.ย.๖๐	100	93.33	100	86.66	100	479.99	95.99
๓๐ มิ.ย.๖๐	93.33	93.33	100	93.33	100	479.99	95.99
รวมคะแนน	446.65	433.31	446.66	426.65	459.99	2,213.26	442.62
เฉลี่ยร้อยละ	89.33	86.66	89.33	85.33	91.99	88.53	88.52

จากตารางสรุป แสดงว่าค่าคะแนนพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย

ของนักเรียนหลังการใช้ิทาน ๑ สัปดาห์ เป็นการเก็บคะแนนจากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๓ คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย ๓๓๓ คน นักเรียนหญิง ๑๐ คน มีรายการประเมิน ๕ รายการ คือ ๑. เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง ๒.ไม่แซงคิว ๓.เข้าแถวเอง ๔.ไม่นำขนมมากินในแถว ๕.ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว เด็กมีคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยของนักเรียนหลังการใช้ิทาน ๑ สัปดาห์ มีค่าร้อยละแสดงดังต่อไปนี้

๑. เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง ร้อยละ ๘๙.๓๓
๒. ไม่แซงคิว ร้อยละ ๘๖.๖๖
๓. เข้าแถวเอง ร้อยละ ๘๙.๓๓
๔. ไม่นำขนมมากินในแถว ร้อยละ ๘๕.๓๓
๕. ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว ร้อยละ ๙๑.๙๙

ตารางแสดงค่าเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัย

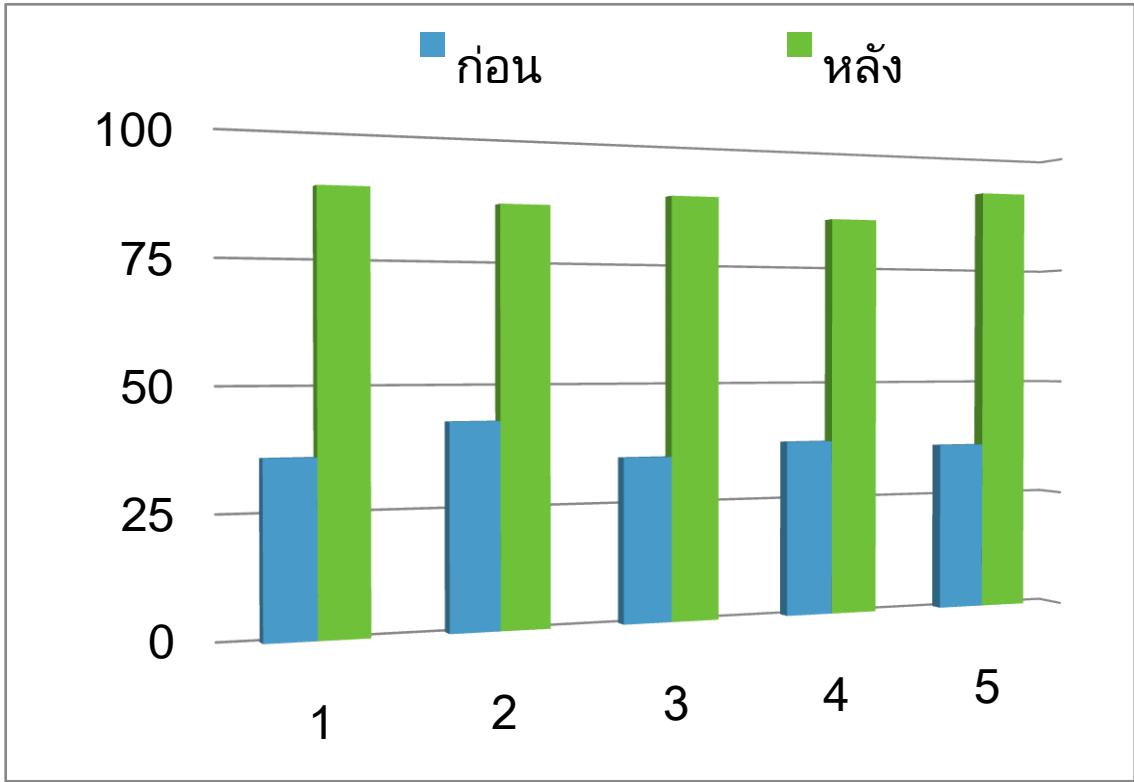
ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ิทานของนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

การแสดงพฤติกรรม	คะแนนประเมินก่อนการใช้นิทาน	คะแนนประเมินหลังการใช้นิทาน	ผลต่าง
๑.เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง	35.99	89.33	53.34
๒.ไม่แฉงคว	42.66	86.66	44
๓.เข้าแถวเอง	34.66	89.33	54.67
๔.ไม่นำขนมมากินในแถว	37.33	85.33	48
๕.ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว	35.99	91.98	55.99

จากตารางสรุป แสดงค่าเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยก่อนและหลังการใช้นิทาน มีค่าเป็นร้อยละ แสดงผลต่างดังต่อไปนี้

- ๑.เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง มีผลต่างก่อนการใช้นิทาน ร้อยละ ๕๓.๓๔
- ๒.ไม่แฉงคว มีผลต่างก่อนการใช้นิทาน ร้อยละ ๔๔
- ๓.เข้าแถวเอง มีผลต่างก่อนการใช้นิทาน ร้อยละ ๕๔.๖๗
- ๔.ไม่นำขนมมากินในแถว มีผลต่างก่อนการใช้นิทาน ร้อยละ ๔๘
- ๕.ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว มีผลต่างก่อนการใช้นิทาน ร้อยละ ๕๕.๙๙

หมายเหตุ:

- ๑ หมายถึง เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง
- ๒ หมายถึง ไม่แซงคิว
- ๓ หมายถึง เข้าแถวเอง
- ๔ หมายถึง ไม่นำขนมมากินในแถว
- ๕ หมายถึง ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอ

การเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยควรมีการส่งเสริมหรือพัฒนาตั้งแต่เด็ก เด็กส่วนใหญ่มีความพร้อมทางด้านสติปัญญา และร่างกายเพื่อจะเรียนในระดับสูงขึ้นไป อีกทั้งวัยเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว การสอนให้เด็กรู้จักการเข้าแถวแล้วยังมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังและฝึกฝนให้กับเด็กเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยเพื่อให้เด็กเกิดความเคยชินและติดเป็นนิสัย เพราะถ้าเข้าแถวไม่มีระเบียบวินัยอาจส่งผลให้เด็กขาดความมีระเบียบวินัยในตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวตั้งรายละเอียดดำเนินงานดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อใช้นิทานส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย
๒. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยก่อนและหลังการใช้นิทานของนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กชาย – หญิง นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 จำนวน 23 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

วิธีวิจัย

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ความมีระเบียบวินัย พบว่า เด็กยังขาดความมีระเบียบวินัยในตนเองซึ่งเป็นคุณลักษณะตามวัยที่จำเป็นในด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว
๒. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนของคุณลักษณะตามวัยด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว พบว่า เป็นลักษณะตามวัยในพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
๓. ศึกษาวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมของความไม่มีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถว จึงพบว่าสิ่งที่ทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของความไม่มีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวให้ดีขึ้นนั้น คือ การใช้กิจกรรมเล่านิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย ซึ่งให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยเพิ่มขึ้น
๔. ศึกษา วางแผน ออกแบบการจัดกิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๕. ดำเนินการจัดทำที่วางแผนไว้
๖. นำเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
๗. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปใช้จริง
๘. ดำเนินการวิจัยในกลุ่มเป้าหมาย
๙. เขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย จำนวน 23 คน

- 1 .การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียน ได้พัฒนาขึ้นปรากฏผลดังนี้

1.1 เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๙.๓๓

๑.๒ ไม่แซงคิว เพิ่มขึ้น ร้อยละ

๘๖.๖๖

๑.๓ เข้าแถวเอง เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๙.๓๓

๑.๔ ไม่นำขนมมากินในแถว เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๘๕.๓๓

๑.๕ ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๑.๙๙

2. การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนก่อนและหลังการใช้นิทานทำให้พัฒนาพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น จากระดับค่าความต่างของการแสดงพฤติกรรม ดังนี้

การแสดงพฤติกรรม	คะแนนประเมินก่อนการใช้นิทาน	คะแนนประเมินหลังการใช้นิทาน	ผลต่าง
๑.เข้าแถวด้วยความมีระเบียบตามลำดับก่อนหลัง	35.99	89.33	53.34
๒.ไม่แซงคิว	42.66	86.66	44
๓.เข้าแถวเอง	34.66	89.33	54.67
๔.ไม่นำขนมมากินในแถว	37.33	85.33	48
๕.ไม่เล่นกันและไม่คุยกันในแถว	35.99	91.98	55.99

การอภิปรายผล

ผลจากการใช้การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียน

ปรากฏว่า นักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย จำนวน 23 คน มีพฤติกรรมการเข้าแถวด้วยความมีระเบียบวินัยมีการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบกล่าวคือ เริ่มตั้งแต่วิเคราะห์พัฒนาการและมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัย การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกำหนด

แนวทางการวิจัย กำหนดขอบเขตการดำเนินงานเตรียมงานโดยการพัฒนาเครื่องมืออย่างเป็นระบบมีการวางแผนเตรียมงานเพื่อนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนมีการสร้างแรงจูงใจด้วยนิทานเรื่องเด็กดีต้องเข้าแถวและการแสดงบทบาทสมมติ

การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเรื่องการเข้าแถวของนักเรียนสอดคล้องกับคุณธรรมขั้นพื้นฐานด้านการมีวินัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ให้สถานศึกษานำไปเป็นจุดมุ่งหมายการพัฒนาด้านจิตพิสัยของนักเรียน ทั้งนี้ได้ให้ความหมายว่า การมีวินัยคือการยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552:9) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเองคือความสามารถในการบังคับพฤติกรรมของตนเองด้วยตนเองซึ่งมีวุฒิภาวะประเภทหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนควรมี สำหรับการพัฒนาคุณธรรมด้านการมีวินัยในเด็กปฐมวัยในสถานศึกษานั้น สามารถพัฒนาไปพร้อมๆ กันทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม ซึ่งต้องอาศัยเวลาและการฝึกปฏิบัติให้เด็กมีโอกาสแสดงพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยเด็กจะได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติกิจกรรมและพัฒนาไปสู่การมีวินัยในตนเองและวินัยต่อส่วนรวมในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ก่อนนำไปใช้ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยในตนเองให้เข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อประยุกต์แนวคิด หลักการและทฤษฎีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ก่อนการดำเนินการต้องเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์มาเป็นอย่างดี เพราะเด็กมีช่วงความสนใจสั้นต้องจัดกิจกรรมโดยเฉพาะการเล่านิทานให้เด็กมีความประทับใจและเป็นการสร้างแรงจูงใจได้เป็นอย่างดี
3. เลือกรูปภาพหรือสื่อที่จะนำมาจัดทำหรือพัฒนาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความพร้อมวุฒิภาวะ ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของเด็กในแต่ละช่วงอายุ

ภาคผนวก

